

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 25

V Celovcu, dne 20. junija 1951

Cena 70 grošev

Moralna oborožitev

Dejstvo, da sta iz Anglije izginila dva diplomata, ki sta bila na važnem in odgovornem mestu, je svetovno javnost prisililo zopet k novemu premotranju položaja in razmer, iz katerih klije vsakdanje politično klasje.

Ljudje si v glavnem razlagajo na dva načina ozadja, ki ženejo politično dogajanje. Eni pravijo, da so to ideje, drugi zopet, da so to gmotne dobrine v zvezi z golim egoizmom posameznikov in raznih skupin, ki težijo za bogastvom, oblastjo in častjo.

Gotovo se dajo v svetovni zgodovini najti primeri tako za eno kot za drugo trditev. Res trezni opazovalci pa so do gnali, da v bistvu na vse vsetovno dogajanje vpliva tako eno kot drugo. V moderni politiki — še bolj pa v vojni, o kateri nekateri trdijo, da je le nadaljevanje diplomatske borbe z drugimi, to je krvavimi sredstvi — ne more ne goli idealizem za se in ne morejo še tako ogromna gmotna sredstva brez idealizma učinkovito delovati.

V tej zvezi se vedno zopet pojavlja vprašanje: kako zgleda evropska obramba? Ni dvoma, da so materialne zaloge zadostne. Diplomaciji stoji na razpolago denar, pomembna tradicija, dolgoletne skušnje ter zmogni ljudje. Njena vojska lahko dobi iz Amerike ter iz svojih lastnih arzenalov dosti najboljšega orožja in drugih potrebščin.

Toda s kakšnimi ideali je Zapad oborožen? Za kaj se bo boril? Za Boga? Saj ga moderni Zapad večinoma prav malo pozna. Za svobodo, za družino, za narod in domovino? Vse to so pojmi, ki so na Zapadu pač že izgubili nekdanji sijaj.

Swoboda sega le tako daleč kot jo v resnici dopušča „mošnja“. Narod večini nič več dosti ne pomeni, ker so ljudje pretrpko preizkusili v zadnjih letih posledice skrajnega nacionalizma. Delno pa v kapitalistični družbi cenijo eni višje interese svojega kapitala, drugi pa interese „razredno zavednega proletarijata“. Svetosti družine visoko civilizirani Zapad v veliki meri ne zna več ceniti. Preveč že prevladuje geslo: „Dobro živeti in čim bolj uživati!“

Obupno leto za letom narašča število ločitev zakonov. Pojm „domovina“ so zamenjali s pojmom „država“, ki tlači svoje državljane z neznosnimi davki, drugi pa menijo, da je ta država le orodje kapitalistov, ki jih pomaga izkoriščati. Prava, grda mačeha se tako pojmuje, nič ni več ostalo o svetosti matere „domovine“.

Zakaj torej naj se bi ta svet boril? Z denarjem se ne da idealizma nadomestiti. Komur je za denar, ta skrbi le za svoj lastni „jaz“ in svojo udobno življenje; da bi kaj žrtvoval, tega se boji kot vrag križa.

Če naj ta gnili svet v sedanjem trenju med dvema svetovoma vzdrži, bo rabil ljudi, pripravljenih za žrtve. Žrtev pa je zmožen le tisti, ki se bori za ideje, katerim hoče pomagati do zmage tudi s tem, da zastavi svoje življenje. Žrtve doprina-še pač vsakdo le za višje vrednote. Ne zadostuje človeku za težko borbo strah, da bi izgubil svoje imetje, svoje sedanje udobno življenje. Preprosto ljudstvo to dobro ve: tako je na pr. tudi v naši „Miklovi Zali“ bogati žid Tresoglav izdajalec, revni kmetje pa se junaško branijo krivovernega nasilnika.

Na Vzhodu so vse to dobro spoznali in v tej luči gledano, se ne bomo več čudili, zakaj tam potratijo toliko časa in sredstev za „ideološko“ šolanje ljudi, predvsem mladine. Nemški vojaki pa so v prošli vojni občutili, s kakim zamahom so planile po njih brigade fanatičnih komsomolcev.

Po volitvah na Francoskem

V nedeljo so bile na Francoskem in v prekomorskih francoskih deželah volitve v francosko poslansko zbornico. Ker je od izida teh volitev v precejšnji meri odvisna tudi zunanja politika v Franciji in v Zapadni Evropi, so v vsej Zapadni Evropi z veliko pozornostjo pričakovali, koliko bodo pri teh volitvah izgubili komunisti in koliko bo pridobila skupina generala De Gaulle-a.

Točni izidi volitev ob zaključku lista še niso znani, vendar pa je na podlagi dosedaj znanih številčk mogoče ugotoviti:

Komunisti so od zadnjih volitev (leta 1946) izgubili okrog 3% glasov, vendar so po številu glasov najmočnejša stranka v Franciji. Dobili so nad 25% oddanih glasov. Zaradi novega volilnega zakona pa bodo imeli v novi zbornici komaj polovico toliko poslancev kakor doslej. Gotovo pa je, da na vodstvo notranje in zunanje francoske politike v prihodnjih letih francoski komunisti ne bodo imeli nobenega vpliva.

Skupina generala De Gaulle-a, takozvani degolisti, je na teh volitvah prvič nastopila in je dobila nad 20% oddanih glasov. Ta je sedaj druga najmočnejša stranka po številu glasov, po številu poslancev pa bo v novi zbornici to najmočnejša skupina in bo verjetno zelo vplivala na to, da bo vladna politika usmer-

jena bolj na desno. V zunanji politiki bo De Gaulle-ova skupina gotovo močna opora ameriške politike v Zapadni Evropi.

Dosedanje vladne skupine, to so stranke sredine, so vse izgubile tako število glasov kakor tudi število poslancev, vendar imajo še vedno toliko poslancev, da morejo sestaviti novo vladno večino. Pokazalo se bo pa kmalu, koliko je v tej večini sredine tudi prijatelj generala De Gaulle-a.

Med vladnimi strankami je najmočnejša socialistična skupina, ki ima 15% vseh volivcev in je na volitvah še najmanj izgubila. Nad polovico glasov je izgubila francoska ljudska stranka, ki ima še 12% volivcev (preje 26%). Radikali imajo 10%, zmerna desnica pa 12% volivcev.

Volitve so se vršile po novem volilnem zakonu, ki predvideva, da dobi v volilnem okraju ona stranka, ki ima absolutno večino glasov, vse poslance. Zakon predvideva tudi možnost, da se more več strank povezati v enem volilnem okraju v eno skupino, kar nato tem skupinam omogoča, da dosežejo absolutno večino glasov in tako tudi vse poslance v tem okraju. — Ta določila novega volilnega zakona so omogočila dosedanjim vladnim strankam veliko število poslancev, izgubili pa so polovico poslancev komunisti.

Novo vodstvo ÖVP

Zaradi neuspehov pri predsedniških volitvah je bilo sklicano vodstvo avstrijske ljudske stranke (ÖVP), da se posvetuje, kako pripomoči stranki spet do večje udarnosti in kako jo obvarovati nadaljnjih izgub.

Ob koncu posvetovanja sta odstopila iz vodstva stranke dosednji načelnik stranke zvezni kancler dr. ing. Leopold Figl

in pa dosednji glavni tajnik stranke minister dr. Feliks Hurdes.

Za novega načelnika stranke je bil nato izvoljen dosednji drugi podpredsednik in predsednik zveze avstrijskih gospodarstvenikov (Oesterr. Wirtschaftsbund) ing. Julius Raab. Za glavnega tajnika stranke pa je bil izvoljen državni poslanec dr. Alfred Maletta.

Ameriška pomoč za Avstrijo

V eni zadnjih številčk „Našega tednika“ smo poročali, da je obvestil zastopnik ECA-misije za Avstrijo, Clarence E. Meyer, da je ameriška pomoč Avstriji povišana za računsko leto, ki poteče 30. junija letos, za 182 milijonov dolarjev. Tako bo Avstrija dobila v tekočem računskem letu skupno 100 milijonov dolarjev podpore iz Marshallovega sklada.

Razen te vsote pa dobi Avstrija še nadaljno podporo 10 milijonov dolarjev za izravnano negativne plačilne bilance. Indirektna pomoč je s tem zvišana na 90 milijonov dolarjev.

Skupno dobi torej Avstrija v tekočem

letu podpore 190 milijonov dolarjev. Od 3. aprila 1948, ko se je pričela Marshallova pomoč, pa do 30. junija letos bo znašala skupna Marshallova pomoč za Avstrijo 789 milijonov dolarjev. (Ako računamo dolar po 25 šilingov, je to na vsakega prebivalca Avstrije 3.000 šil.)

Predno se je pričela Marshallova pomoč, je dobila Avstrija od Amerike pomoč v višini 490.11 milijonov dolarjev in sicer kot pomoč UNRRE, kot pomoč ameriške vojske, razni krediti ameriške Uvozne in izvozne banke itd. Tako bo dobila skupno Avstrija letos do 30. junija (pa od 8. maja 1945) ameriške pomoči v višini 1.278.842.000 dolarjev.

Zapadni svet pogreša idej, ki bi morale biti močnejše od onih, ki jih ima Vzhod. Le te bodo mogle vzbujati k življenju in odpornosti. Pozitivne osnove krščanske morale, človekoljubnost, obzirnost, socialna pravičnost, poštenost in resnicoljubnost, ti temelji skoro vseh veroizpovedi — bi morali postati živi. Na tej podlagi bi lahko zrasla ideja, mogoče ona o borbi za socialno pravičnost na podlagi zapadnega gledanja družabne ureditve. Ta naj bi nastala z evolucijo v smislu izboljšanja stanja socialno šibkejših plasti. Časi starega fevdalističnega kapitalizma so preživeti.

Če se ta ali oni spominja na „Tednikovo“ nedavno poročilo iz Izraela, mu bo verjetno prišla misel: ta nova državica je mogoče našla neko novo pot in to vse kakor v smislu zapadnih nazorov o demokraciji in odnosih med ljudmi. Vemo

pa, da je tam veliko idealizma. Če na drugi strani vzamemo kot primer južno Italijo, potem se res ne moremo čuditi, da tam zatirano ljudstvo išče po svoje „nove poti“ in da je na ta način število komunistev pri zadnjih volitvah na Siciliji močno naraslo. Revni delavci na tamšnjih latifundijih niso pozabili, koliko so jim z merodajne strani govorili lepih besed o agrarni reformi; zagrenjeni sedaj ugotavljajo, da so bile to le prazne besede.

Ze tisočletja so prej omenjeni osnovni temelji človeške morale znani in zapisani. Krščanstvo je pod njihovim praporom — tedanja družba je tudi bila do skrajnosti gnala — nastopilo svoj mogočen pohod. Če zapadni svet danes ne bi našel več moči, da bi uredil svoje življenje in svoj obstoj na teh temeljih, bi bilo škoda vsakega fizičnega in gmotnega prizadevanja.

Vašo spalnico kupite v največji avstrijski specialni tovarni pohištva

AVE MÖBEL

Zaloga v Celovcu - Klagenfurt
Getreidegasse 1

Beljak - Villach, Morilsdurgasse
(nasproti Park hotela)

KRATKE VESTI

V Slavoniji so napravile poplave hudo škodo. Na deset tisoče jutrov zemlje je bilo pod vodo. Žetev je v veliki meri uničena. Lani je napravila suša ogromno škodo, letos pa voda. Na enem mestu je bila nova cesta Beograd—Zagreb porušena.

Mednarodni načrti za pozidavo velikih elektrarn. Med Italijo in Avstrijo so v teku razgovori za projektiranje elektrarn na meji Vzhodnega Tirola. Proizvodnja naj bi znašala 246 milijonov kilovatnih ur, zidava bo trajala približno 4 leta in stroški so proračunani na 550 milijonov šilingov.

Na svojem zborovanju v Špitalu ob Dravi so učitelji zahtevali, da se mora posvečati telovadbi na ljudskih šolah več pozornosti ravno na podeželju. Tam so otroci večinoma že v zgodnji mladosti telesno zaposleni in tako v tem pogledu enostransko obremenjeni, kar naj bi ize-načila telovadba v šoli.

Sodišče v St. Pöltenu je razsodilo v zadevi dopusta in boleznin na sledeči način: Če zbolil delavec med dopustom, čas boleznin ne smejo všteti v dopust, ker bi to nasprotovalo bistvu dopusta, kajti dopust naj služi oddihu in nabiranju novih moči.

Mladi zdravniki na Dunaju zahtevajo življenjskih možnosti. Ko dovrši mlad študent svoje medicinske študije, mora naravnost še daljšo dobo opravljati v bolnici brezplačno službo, ko vrši sicer delo zdravnika, vendar brez plače in navadno celo brez stanovanja in hrane.

Nagrado 30 grošev za liter oddanega mleka, katerega plačujejo od 1. junija naprej, bodo dobili kmetje neposredno po isti poti, kakor denar za mleko.

Minuli teden se je mudila na Koroškem posebna komisija iz ministrstva za trgovino in obnovo, da pregleda koroške ceste. Vozili so se sicer ti gospodje tudi po Rožu in Podjuni. Koliko pa bo denarja za naše kraje, pa je seve drugo vprašanje, ker imamo pač na vseh gospodarskih poljih vtis, da ima naš šiling in naš davek to posebno bolezen, da sili proti severu.

Predsednik nacionalne kitajske vlade na Formozi, maršal Čang-Kaj-Šek, je izjavil časnikarjem, da mora biti nacionalna Kitajska zastopana pri sklepanju miru z Japonsko kot enakopraven član z vsemi drugimi državami. Ako nacionalna Kitajska ne bi bila vpoštevana, bi pomenilo to veliko razočaranje za milijone Kitajcev, ki pričakujejo rešitve izpod komunističnega jarma.

Neurje, toča ...

Izredno hladno in deževno vreme letošnje pomladi se je nenadoma preobrnilo v izredno poletno vročino, ki prinaša s seboj tudi hude nevihte. Te povzročajo veliko škodo na hišah, na cestah, zlasti pa na travnikih, žitnih poljih in na sadnemu drevju.

Veliko škodo so povzročile nevihte v preteklem tednu zlasti v Judenburgu na Zg. Štajerskem in v okolici, kjer je narasla voda odnesla tudi nekaj mostov in preplavila sosednja polja.

Veliko škodo so povzročila neurja tudi na Salzburškem ter na Tirolskem, kjer je v okolici kraja Wörgl padala izredno debela toča; ta je pobila do 75% pridelkov. Toče je bilo toliko, da je bila vsa okolica nekaj časa kakor zimska pokrajina. Na Gornjem Avstrijskem je strela zažgala štiri kmečke domačije.

Tekstilije, perilo, delavske obleke
najbolj ocenjeni pri

JULIUS SANTER

Celovec - Klagenfurt, Domgasse 19

Politični teden

Zapadno nemški kancler dr. Adenauer je bil na uradnem obisku v Rimu. To je prvi sestanek državnikov dveh evropskih narodov, ki predstavljata poleg francoskega jedro zapadne Evrope. Šest let po končani zadnji vojni je po demokratičnih principih izvoljeni predstavnik nemškega naroda stopil v stik s predstavnikom italijanskega naroda, ki je prav tako predstavnik večine v svojem ljudstvu.

Ta korak je napredek v pogledu evropske solidarnosti, je nadaljnji kamen na zgradbi bodoče evropske državne zveze. Če pomislimo na nedavno razpadlo „os Rim—Berlin“ pakta dveh fašističnih režimov, ki sta vodila svetovno vojno proti istim nasprotnikom, toda z različnimi cilji in ki je obema narodoma prinesla trpko razočaranje in poglobila že itak znano nerazumevanje med obema, — potem je treba pogumni korak dr. Adenauerja vsekakor pozdraviti.

Tokrat seveda ne gre več za kako „os“, pač pa je do tega moralo priti, ker sta tako Nemčija kot Italija bistveni del v načrtu Atlantske zveze. Obe državi, delno zasedena Nemčija in svobodna Italija, pa uživata materialno in politično pomoč Amerike in sta v tem oziru nekako obvezani tudi do političnih smeri in ciljev ameriške politike v Evropi. Obrisi te politike so dovolj jasni in v njej imajo važne vloge trije partnerji, od katerih je vsak bil svojčas velesila: Nemčija, Italija in Francija.

Nikomur od teh treh pa ni bila sreča naklonjena. Vojne zadnjih desetletij so vsem tem trem narodom zadale težke udarce in njih državne tvorbe so zdrknile na raven tretje ali četrte sile. Razumljivo je, da je s tem tudi Evropa kot celina zelo utrpela na svojem vplivu. Res je, da ta danes tako vojaško kot gospodarsko ne predstavlja niti malo kaj pomembnega, toda v konfliktu Amerika—Sovjetska zveza je njen strateški položaj postal nadvse važen činitelj. Tega se zavedajo tudi vodilni evropski državniki in se trudijo izvesti gospodarsko in politično enotnost med državami Atlantske zveze.

Predno je prišel v Rim, je bil Adenauer že v Parizu. Tam je našel v zunanjem ministru Schumanu vnetega in odkritega zagovornika panevropske zamisli in francosko-nemškega sodelovanja. Nadaljnji korak je bil obisk pri De Gasperiju. O čem sta govorila, pač ne bo težko uganiti. Gre za poglobitev političnih in gospodarskih odnošajev med obema državama v okviru Atlantske zveze. Kar se vojaških stvari tiče, o tem vodi razgovore pač Eisenhower. To je sicer nekaj povsem ločenega, toda za Italijane dokaj neprijetnega. Eisenhower je namreč pri vsej vljudnosti in gostobesednosti moral ugotoviti, da imajo Italijani vsega le dve diviziji vojaštva, ki sta sposobni za borbo. Ostalih osem je na papirju. Tem dvema divizijama pa poveljuje število generalov, kakršnega nima niti ameriška milijonska armada. Prav tako ima italijanska vojna mornarica, ki obstoja iz treh ali štirih ladij, kar preveč admiralov in častnikov.

To mimogrede. K obisku Adenauerja pa je treba reči, da gre za temelje sodelovanja treh največjih evropskih sil pod pokroviteljstvom Amerike.

Skoraj popoln zastoj v pogajanjih med Sovjetsko zvezo in zapadnimi silami

Ni mnogo kaj povedati. Trije zastopniki in vzhodni stric si izmenjujejo note, v toliko pač, da ne poderejo vseh mostov za seboj. Potem, ko so se spočetka prepirali in se niso mogli zediniti, o čem naj bi se pogovarjali, se sedaj kregajo, kdo je kriv, da se niso mogli začeti pogovarjati.

Nekakšno injekcijo Zapadu hočejo dati Sovjeti s tem, da so z novimi uredbami, ki nasprotujejo svoječasnemu sporazumu, skoraj onemogočili trgovino med zapadnim Berlinom in sovjetsko cono. Amerikanci pa že govore o novem zračnem mostu in pravijo, da sovjetski ukrepi niso nič drugega kot izsiljevanje.

Borba med Zapadom in Vzhodom se itak vodi na vseh popriščih. Tudi vsake volitve kierkoli v Evropi so v znaku te borbe. Medtem ko si pro-komunisti še vedno manejo roke nad lastnim prirastkom in nad izgubami italijanske demokratske stranke, so bile v nedeljo dr-

žavnozborske volitve v Franciji. Tudi njih izid je nadvse važen za ocenjevanje političnega položaja v zapadni Evropi. Močna nekomunistična Evropa je adut in opora Trumanovi svetovni politiki, medtem ko bi porast komunističnega vpliva pomenil vodo na mlin ameriškim izolacionistom, ki nočejo Amerike in demokracije braniti že v Evropi.

V tej zvezi naj še omenimo, da se je pretekle dni mudil v Združenih državah ameriški načelnik jugoslovanskega generalnega štaba Popović. Jugoslavija ima danes največjo armado v zapadni Evropi, kar je razumljivo, ker ima ob sebi vrsto držav sovjetskega bloka. Popović pa je v Ameriki najbrž želel, da bi Amerikanci jugoslovansko armado moderneje oborožili. Vojaško vzeto ne bi to bil noben problem za velikanski ameriški potencial. Sploh pa vse tri zapadne sile — Amerika, Anglija in Francija — obračajo z velikimi denarnimi posojili največjo pažno Jugoslaviji, ki bi v slučaju spopada s Sovjetsko zvezo utegnila postati važen vojaški činitelj.

Perzija ne bo druga Koreja

Čeprav nad industrijskimi napravami Anglo-Iranian Co. vihrajo perzijske zastave, vročina tam ni prehuda. Britanska delegacija je v Teheranu in ima težko nalogo v razgovorih s perzijsko vlado rešiti, kar se rešiti da. Seveda še ni nobene zagotovila, da bi ne prišlo do hujših stvari. Angleške ladje imajo topove in so v bližini. Podržavljenje petrolejske industrije je izvršeno dejstvo, največ upanja na kompromisno rešitev perzijsko-britanskega spora pa daje telegram, katerega je perzijski ministrski predsednik Mossadeq poslal Trumanu in v katerem mu zagotavlja, da vsled podržavljenja petrolejske industrije svet ne bo prikrajšan na petrolejskih dobavah. To bi pomenilo, da hočejo Perziji od sedaj naprej pač sami prodajati petrolej starim potrošnikom, kakor so to do sedaj delali pač

skupno z Angleži. Amerikancem je pa verjetno vseeno, komu plačajo isto ceno za isto blago.

Za zaključek še Koreja. Kitajci ne pridejo do sapa. Pekinška vlada je po vzorcu sorodniških vlad napravila „prostovoljne“ zbirke za nabavo vojaškega materiala — letal, tankov itd. za svoje armade na Koreji. Vprašanje je, v koliko morejo take zbirke imeti praktični pomen, v koliko je sploh mogoča nabava orožja, ki bi se moglo meriti z ameriškim, to pomeni, da naj kitajsko ljudstvo kupuje sovjetsko orožje. To bo pa Mao-Tse-Tung le težko mogel dopovedati svojemu narodu, ki vidi v Sovjetih nesebičnega in edinega prijatelja. Na Koreji pa so izkrevavle elitne komunistične kitajske divizije in vojaški položaj UNO sil ni bil še nikdar tako blizu zmagi kot je zdaj.

„LJUDSKA PRAVICA“ — TEDNIK

Od dneva, ko so komunistične oblasti prevzele vlado v Sloveniji (8. maj 1945), sta izhajala v Ljubljani dva dnevnika. — Glasilo OF (osvobodilna fronta) je „Slovenski poročevalec“, ki izhaja v bivši „Narodni tiskarni“ („Jutro“ in „Slovenski narod“). Glasilo KPS (komunistična partija Slovenije) je bil dnevnik „Ljudska pravica“, ki so jo tiskali v bivši „Jugoslovanski tiskarni“ („Slovenec“ in „Slovenski dom“).

Odslej pa bo dnevnik „Ljudska pravica“ izhajal le še kot tednik. „Slovenski poročevalec“ ostane kot dnevnik in bo izhajal vsak dan zjutraj, popoldne pa bo izhajal še poseben večernik.

Poročila ne povedo, zakaj je bila potrebna ta sprememba.

BLED — MESTO

S sklepom slovenske vlade so proglasili letovišče Bled za mesto in so ga hkrati izločili iz radovljanskega okraja.

Gospodarska pomoč Jugoslaviji

Zapadne velesile so sklenile, da nudijo Jugoslaviji za gospodarsko obnovo posojilo v znesku 50 milijonov funtov. Na tem posojilu je Amerika udeležena s 65%, Anglija prispeva 23%, Francija pa 12%.

Predstavniki britanske, francoske in ameriške vlade so se razgovarjali v Londonu več tednov o gospodarskem položaju Jugoslavije in o ukrepih, ki naj bi pomagali Jugoslaviji premostiti njene gospodarske težave. Razgovori so zdaj zaključeni in vse tri delegacije so predložile svojim vladam svoje soglasno sprejete predloge.

V zvezi z razgovori med vladami Združenih držav, Velike Britanije in Francije o skupni pomoči Jugoslaviji je priobčil „New York Times“ naslednji uvodnik, ki mu je dal značilen naslov „Logika stvarnosti“.

„Poročila iz Londona, ki naznanjajo, da so se Velika Britanija, Francija in Združene države v načelu — čeprav še ne do podrobnosti — sporazumele o skupnem načrtu za gospodarsko pomoč Jugoslaviji, so izredno zanimiva iz dveh razlogov: 1. da je Tito pripravljen narediti najodločnejši korak preko črte, ki razdvaja današnji svet. Ta korak je Jugoslaviji vsilila komunistična blokada. Je pa ta korak tudi dokaz, da nobena država ne more živeti na meji obeh svetov, ločena od enega in drugega, kar bi Tito vsekakor najraje storil. Ko so dialektiki jugoslovanske partije že prelomili z Moskvom — čeprav so to storili v imenu povratka k čisti Marksovi bibliji in čeprav trdijo, da bodo oni prvi uresničili „pravi socializem“, — jih logika stvarnosti sili korak za korakom v drugo smer. Moskva dobro ve, da narodi takoj z vsemi štirimi zagrabijo svobodo, kakor hitro so jo okusili. Zato je spustila železno zaveso med svoje podložnice in svobodni svet. Stvarnost, ki sili Tita, da navezuje vedno tesnejše stike z Zahodom, mora povzročiti, da bo spremenil svojo politiko.

2. Pri tem sporazumu — seveda le če ga bodo vse štiri prizadete vlade odobrile — je zanimivo, da so zdaj tri velesile

prvič skupno izdelale načrt za gospodarsko pomoč. To je v prid vsem prizadetim, in je mnogo bolje, kakor če bi Združene države storile to same. Zdaj vse tri velesile delijo tako odgovornost, kakor gmotna sredstva za pomoč Jugoslaviji, kar je v moralnem in finančnem pogledu še vedno očitno tvegana zadeva. Še bolj važno je morda to, da je s tem ustvarjen precedent za sodelovanje na političnem področju, ki utegne služiti kot zgled v morebitnih drugih primerih. Gospodarska rešitev Jugoslavije in s tem rešitev te države, kot branika na meji svobodnega sveta, h kateremu se vedno bolj približuje, je odvisna od kritja njenega trgovinskega primanjkljaja. Ker bo Zahod s tem dobil nadomestilo za svojo blokirano trgovino z Vzhodom, mora pri tej stvari sodelovati več držav.“

AMERIŠKA POMOČ za JUGOSLAVIJO

Uprava Marshallovega načrta za obnovo Evrope je obvestila jugoslovansko vlado, da je izdala dovoljenje za nakup raznega materiala za znesek nekaj preko 6 milijonov dolarjev. Ta vsota je vzeta iz 29 milijonskega ameriškega kredita za Jugoslavijo.

Za omenjeno vsoto bo Jugoslavija dobila bombaž, kemikalije in razna zdravila iz Združenih držav, industrijske stroje in kemikalije iz Zapadne Nemčije ter železni šrot iz Zapadne Nemčije, Francije, Egipta, Izraela in francoskega Maroka.

NAMESTNIK FINANČNEGA MINISTRA — ARETIRAN

V Beogradu so aretirali Voja Srežentič, ki je bil pomočnik jugoslovanskega finančnega ministra. Pred njegovo aretacijo so izginile, kakor pravijo poročila iz Beograda, nekatere važne listine iz finančnega ministrstva. Srežentič je osumljen sodelovanja s kominformisti in izdajanja državnih tajnosti neki vzhodni velesili. Zanimivo je, da je bil Voja Srežentič pri vseh finančnih pogajanjih med Jugoslavijo ter med Ameriko in Anglijo.

Volitve na Goriškem

V Italiji so bile v zadnjih tednih volitve v občinske in pokrajinske zastope. Nas posebej zanimajo volitve v Gorici in v onih občinah na Goriškem, ki imajo slovensko prebivalstvo.

V mestu Gorici so dobili slovenski demokrate (združene protikomunistične slovenske stranke) 1502, fronta (Titovi komunisti) 1570, kominformisti 1715, italijanske stranke 18.793 glasov. Od zadnjih volitev so napredovale protikomunistične slovenske stranke za 380 glasov, Titovi komunisti pa so izgubili 436 glasov.

V Števerjanu in v Doberdolu je dobila večino (in 12 občinskih svetovalcev) kmečko-delavska, to je protikomunistična slovenska lista, v Sovodnjah (večino ima lista fronte, to je Titovih komunistov) manjka protikomunistični slovenski listi do večine le 31 glasov.

V pokrajinski svet je izvoljen na listi Slovenske demokratske zveze Rudolf Bratuš, na listi Fronte pa Viljem Nanut. Skupno so dobili Slovenci na Goriškem okrog 7.000 glasov.

„KATOLIŠKI GLAS“ IN SLIKAR ČEBUL

Zadnja številka „Katoliškega glasa“, glasila katoliških Slovencev v Primorju, prinaša zelo ugodno daljše poročilo o razstavi slikarja A. Čebula in pravi:

„Koroški Slovenci so dobili ljudskega slikarja-umetnika, ki je na svoji prvi razstavi prepričal javnost, da je v njem mnogo nadarjenosti in možnosti nadaljnega razvoja.“

„BALKANSKA TRDNJAVA“

Angleški list „Daily Telegraph“ piše v zvezi s Titovo prošnjo za orožje med drugim:

„Maršal Tito je zaprosil Zahod za orožje. Njegov prelom s kominformom pred skoro tremi leti je ohromil Jugoslavijo v industrijskem in trgovskem pogledu. Vsa trgovina se je morala preusmeriti proti svobodnemu svetu; v visokoletečem petletnem načrtu za industrializacijo je nastala zmeda, ker Poljska in Češkoslovaška nista hoteli več dobavljati industrijske opreme in koksa. Največja kriza pa je nastopila zaradi tega v preskrbi z orožjem. Razen municije za lahko orožje ni proizvajala Jugoslavija v letu 1948 nobenega drugega orožja. Pozneje pa je tudi le malenkostno dvignila svojo vojno proizvodnjo.

Za tanke, strojnice in letala ruskega ali češkoslovaškega izdelka, s katerimi Tito razpolaga, nima nadomestnih delov, ki jih ne dobi več. S tem, da se je obrnil po orožje na Zahod, si ne bo le zaslužil graje, temveč bo dal še več snovi kominformistični propagandi, ki že itak trdi, da je pripeljal svojo državo v fašistični tabor kapitalističnih sil.“

„Daily Telegraph“ nadaljuje: „Če hočemo biti pravični, moramo reči, da je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi vztrajal pri svoji „splendid isolation“ (krasni osamljenosti), kar zadeva orožje. Na nekem partijskem zborovanju je dejal: „Če pa bo prišel trenutek, ko bomo videli, da pripravljajo napad na nas, bo stvar drugačna.“ V začetku marca je nato priznal, da bo prisiljen zaprositi za pomoč, če bo prevelika razlika v oborožitvi med sosednjimi sovjetskimi sateliti in med Jugoslavijo.“

List nato zaključuje:

„Potreba po orožju je toliko večja, ker je čutili primanjkljaj skoro treh let. Zahodne sile bodo zadostile tej potrebi, kolikor bo mogoče in bodo pri tem stavile verjetno le ene pogoje: da naj se Tito odloči za vojaško sodelovanje z Grčijo. Obe državi bi lahko skupno s Turčijo tvorili balkansko trdnjavo, katero so imeli v načrtu že med drugo svetovno vojno.“

MARŠAL PETAINE

Zaradi sodelovanja z Nemci med zasedbo Francije je bil po končani vojni obsojen na dosmrtno ječo branilec Verduna iz prve svetovne vojne, maršal Petain. Predsednik francoske republike je sedaj odredil, da prepeljejo Petaina iz njegovih dosedanjih zaporov v neko vojaško bolnico. Maršal je 95 let star.

MADŽARSKI POSLANIK V USA.

Madžarska vlada je odstavila svojega zastopnika pri ameriški vladi v Washingtonu, Imre Horvatha in je imenovala na njegovo mesto bolj zanesljivega komunističnega.

Ne pozabeni večer:

Koncert slovenskih narodnih pesmi, ki jih je priredil pokojni ustanovitelj in dirigent bivšega Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane, France Marolt

Zbor, ki smo ga imeli priliko slišati, sestavljajo učenci in deloma sodelavci glasbenika in dirigenta, ki je s svojim delom napravil umetniškemu razmahu slovenske narodne pesmi največje usluge. Prepričan v pristnost in svojstvenost slovenske narodne pesmi in ponosen nad njenim bogastvom melodij in izraza, je vse svoje delo posvetil iskanju široki javnosti manj ali nič znanih izvornih slovenskih folklornih pesmi. Postal je znanstvenik v svoji stroki. Dvoje je omogočilo ogromni uspeh njegovih prizadevanj: temeljita glasbena izobrazba in brezmejna ljubezen do slovenske ljudske pesmi in izročila. Tukaj Marolt ni imel sebi enakega in tudi on kot človek in značaj je bil prispodoba naloge, ki si jo je nadel in tudi izvršil. Bil je preprost, toda kremenit, ko pa je šlo za slovensko narodno blago, je bil neumoren v iskanju njegovega čistega izraza, je neizprosno ločil zrno od plev, tujo nepriradnost od domače cvetke. Iz tega hotenja se je zato njegovo delovanje usmerilo predvsem na raziskovanje slovenske folklorne v obrobni slovenskih ozemljih, v Beli Krajini, Prekmurju, Primorskem, Goriškem in Koroškem. Zlasti na Koroškem je Marolt mogel zapisati in potem prirediti največ in najlepših cvetk slovenske ljudske pesmi.

Marolt je na glasbenem polju opravil isto veliko delo kot na leposlovnem polju Štrekelj, veliki zbiratelj slovenskih narodnih pesmi. Marolt pa je našemu narodu še toliko več koristil, ker je največ pripomogel do točnih in jasnih meja med našo narodno in pesmijo sosedov. Globoko poznanje narodove duše in njenih značilnosti je seveda pogoj pri takem delu. In to je Marolt znal bolje kot vsak drugi. Treba mu je bilo le prislubniti napetu in vedel je vse. Takoj je ugotovil, ali je pristen, lasten, ali tuj, izposojen. Ne samo to: za vsak ton je zamogel povedati, če je v skladu z občutjem domačega srca. In prav koroška slovenska narodna pesem je pritegnila njegovo največjo pozornost. Kakor je Koroška zanimiva za slovenskega znanstvenika ali umetnika tudi na drugih področjih. Na Koroškem je med slovensko narodno blago po sili razvoja močno segel vpliv nemštva. Čeprav manj kot na drugih poljih, pa je potrebna ločitev prvega in drugega elementa tudi v narodni glasbi, čeprav po geografskih prilikah neke iz-

vestne sorodnosti ni mogoče zanikati. Temeljito proučevanje koroške slovenske narodne pesmi pa je še toliko važnejšega pomena, ker je njeni izvorni lepote nemški sosed le malo preveč prislubnil, v toliko, da si jo je pričel prisvajati. Za to je mnogo dokazov, toda polemika o tem ne bi bila na mestu, kajti vsaka narodna pesem naj narode družijo, ne pa razdvaja.

FRANCE MAROLT

* 21. VI. 1891 — † 7. IV. 1951

Pri svojem delu je Marolt segel seveda daleč v zgodovino slovenskega ljudskega petja. Mnoge melodije, ki jih je odkril, so stoletja stare. Tako razna obredja, predvsem iz Ziljske doline. Reči moremo, da je Marolt rešil svojemu narodu lepo število pesmi, ki bi bile sicer pozabljene, tako pa so čez noč postale dragocena lastnina današnjega slovenskega človeka.

Sobotni koncert v dvorani Delavske zbornice je bil počastitev velikega interpretatorja naše narodne pesmi. Peli so nekdanji Maroltovi učenci, katerim je on kot dirigent znal deti v srce toliko ljubezni in spoštovanja do pesmi. Kdor je poznal Marolta osebno ali iz njegovih del, vsak je čutil prisotnost njegovega duha. V njegov spomin so pevci zapeli Foersterjevo „Umrli je mož“.

Sledile so pesmi — vse v Maroltovi priredbi — iz Koroške, Goriške, Bele Krajine, Štajerske in Kranjske. Šestnajst

pesmi je poslušalcu nudilo prekrasno sliko slovenskega žitja in občutja. Iz njih ni zvenelo nič drugega kot ljubezen do svoje zemlje in do sočloveka. Tudi v vojaških pesmih je govora o ljubezni in o lastnem trpljenju.

Spored je bil skrbno izbran, da bi bolje ne mogel biti. Dal je točen obris Maroltovega zbirateljskega dela in njegove šole. Od koroških pesmi nam je najbolj ugajala „Pojdaj v Rute“ vsled svoje svojstvene priredbe. Prvi del koncerta je zaključila „Kangalilejska ohcet“, priredba melodij, ki segajo v protestantovsko dobo na Slovenskem, v dobo, ko je narodna pesem bila v melodiji še skoraj istovetna s cerkveno pesmijo. To je ena izmed melodij, katero je Marolt rešil pozabljenja.

Drugi del koncerta je pevcem in dirigentu prinesel še več priznanja. Hvaležno občinstvo je doseglo, da so nekaj pesmi morali ponoviti. Vsem pa je ostala v spominu prelepa „Kaj b' jaz tebi dav“. Pesem je doma in poznana tako na Koroškem kot na Goriškem. Viharen aplavz je tudi po njeni ponovitvi prišel iz srca vsakega poslušalca.

Nad stočlanski pevski zbor z veterani Maroltove pevske šole nam je prinesel doživetje, ki nas je potrdilo v ljubezni do naše narodne pesmi in njene lepote. Med poslušalci je bilo tudi mnogo nemškega občinstva, kar je razveseljivo, kajti lepa pesem družijo srca v občutku iste lepote.

Vsak koncert Akademskega pevskega zbora je vedno bil poseben prazničen dogodek. In ni ga bilo koncerta, ki ne bi bil že vnaprej razprodan. V zadoščenje nam je, da se je to zgodilo tudi v Celovcu. In prepričani smo, da bo tudi vsak naslednji koncert poseben dogodek za nas. Glas o lepoti naše narodne pesmi gre itak po vsem svetu. Naša narodna pesem je najlepša, kar moremo pokazati drugim narodom in tudi najprimernejše. Zato moramo sami dati največjo hvalo tistim, naj bodo to pevci, pevovodje ali skladatelji, ki so žrtvovali za to svoj čas in svoje moči. Pevska umetnost ne pozna interesov, predsodkov in predpisanih meja. Zato je vsak pevec, ki poje iz lastne duše, pionir na polju sporazumevanja med narodi in vsak je idealist. Morda bo marsikateri bralca teh vrstic pretreslo, če mu povemo, da mnogi člani Akademskega pevskega zbora po svojem dnev-

nem delu prihajajo prostovoljno na desetine kilometrov daleč na pevske vaje. Žrtvujejo čas in moči, da bi čim več ustvarili. Tega vsak od občinstva, ki je za mal denar užilo sadove velikega žrtvovanja, seveda ni vedel. Toda pevci so tudi zadovoljni. Biti član Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane je tudi zaveda časti, kajti ta zbor je po zaslugi Franceta Marolta postal v kratkem času eden najslavnejših evropskih zborov sploh.

Želimo samo, da bi drage prijateljice in goste le kmalu spet mogli slišati.

O p o m b a

Gledé organizacije pa bi bili mnenja, da bi bila pač naloga SPZ, da poskrbi pevcem vsaj nekoliko sredstev za osebne potrebe, da bi si ta ali oni kupil spominček za svojo družino ali pa za sebe. Pri vladajoči vročini in po mučni dolgi poti, katero so prevozili ves dan, so osebne potrebe tudi obstojale.

Pri nekateri spretnosti, bi se dala tudi v Celovcu organizirati brezplačna prenočišča, da ne bi bilo treba pevcem v pozni noči prevažati na deželo. Tudi v Celovcu je lepo število slovenskih družin, ki so bile pripravljene, da sprejmejo goste v preskrbo.

Izredno neokusno je bilo tolmačenje vsebine pesmi v dvorani Delavske zbornice. Razna namigavanja — katerih v naših lepih narodnih pesmi ni — si je dovolil tolmač na način, ki bi bil mogoč pred kako posebno družbo v kaki zakotni gostilniški sobi, ne pa pred gosti iz Ljubljane na slavnostnem koncertu.

Moje stezice

Kadar se spomnim vas, drobne stezice, vselej me v prsih srce zaboli. Daleč je zdaj tja do rodne vasice, kamor nobena več pot ne drži...

Lepe ste bile in polne radosti takrat, ko majnik je cvetke sadil; vse med zelenjem, brez trnja bridkosti, skrite med drevjem, kjer znoj sem hladil.

Vse od pomladi čez vroče poletje zgodaj hitele ste v jutranji svit: brž ste zbudile krilatec za peti kadar odhajal sem žet in kosit.

Ve ste oprezno po polju hodile, ko je pšenico zlatilo nebo; vse ste oblezle, še v gozd ste zavile, pa do potoka na brv čez vodo.

Krajšale ste mi samotne ovinke pozno v jeseni do zimskega dne, dokler vas niso pokrile snežinke — danes pa išče vas trudno srce.

Limbarski

Spisni: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 20. NADALJEVANJE

Holoubek pa si je mislil: „Kamor kdo hoče, tja mu pomagajmo,“ in je s kovčkom v roki pomalem stopal za njim. Med vrati se je zopet ustavil in dejal: „Gospod Jina, vzemite si kovček,“ toda krojač kakor da ni slišal, je na pragu mirno zaprl dežnik, ga otrsela, medtem pa je s skednja prišel stari Jina.

„Tamle je očka“ — se je tiho nasmehnil sin — „me li pozna.“ Bajtar se je ozrl k vratom in na prvi pogled spoznal svojega novega soseda — župnika. „Kaj pa se to k nam tepe?“ je preudarjal in gledal čudna gosta, „najbrž kakšen agent s podobami ali križi, pa župnik sam ga spremlja, nekda je hodil z njim cerkornik.“ Počasi in po ovinku je šel proti vratom, da bi pridobil čas in mogel najti priličen izgovor, da nič ne potrebuje in ne kupi. „E, povem mu pač, da imam sina na Dunaju in ta nam vse naroči in pošlje,“ si je izmišljeval. Holoubek je postavil kovček na tla in stopil za korak proti Jini, ki je že pozdravljal: „To so imenitni gostje, prirsčno dobrodošli, prečastiti.“

„Hvala, hvala,“ se je smehljaj župnik, „sila me je privedla k vam, sila, sosed. Vi imate že posejano, zorano, repo spravljeno ali ne bi pomogli meni posejati, preden nastopi zima?“

„Pomorem, zakaj pa ne bi pomogel.

Zaslужek je zaslužek. Iz podružnic bi moral voziti v cukrarno repo. Dnevno zaslužim z voli en petak, če vam to ne bo predrago.“

„Ne bo, ne, ne bo, torej jutraj pridite, ne?“

„Brez skrbi! Šel bom skupaj z vašimi, plug in brano vzamem s sabo.“

„Velike skrbi ste me rešili! Zdjaj vas pa ne smem dalje zadrževati, dobili ste milega gosta, z Bogom torej!“ Holoubek se je obrnil in glej — kovček z mladim Jinom je zginil s praga — pot je bila prosta in župnik je mirno odšel po njej.

O tem dogodku so govorili po vsej vasi takoj drugi dan, toda nihče ni vedel, kje je glava, kje rep. Zato je v nedeljo večer napadel Jino sam gospod župan: „Gospod Jina, je to res, da se vam je vrnil gospod sin z Dunaja?“

„Da, to je res, gospod župan.“

„In naš župnik mu je baje nesel kovček od postaje do vas.“

„Tudi to je res.“

„Potem je tudi res, da ste mu zato ves teden orali!“

„Ne, to pa ni res. Oral sem mu za petak na dan, hotel sem, da bi si en dan odbil, toda včeraj večer mi je stisnil v roko cele tri desetake in mi ni utrgal niti krajcarja. — Ali bi vi, gospod župan, to storili,“ je Jina naglo obrnil karte, „bi vi nesli neznanemu, bolnemu človeku, v dežju in blatu na palici kovček iz Poljane v Trešnice?“

„Kaj, vi, takle — kakšna reč pa je to? — Kaj vam pride na misel?“

„Prav takšno pravico imam vprašati kot vi.“

„Torej vam odgovorim, ljudje bi me

imeli za norca, ko bi kaj takega storil kot župnik.“

„Če ni sramota, da vozite iz skladišč v židovsko cukrarno — za šestico od metra — peso, jeli morda sramota, če sem pomagal posejati rž človeku, ki mi ni storil krivice ter mi prav tako plačal kakor žid?“

Za trenutek je zavladala v gostilni mučna tišina. Trešnice niso pomnile, da bi se kdo drznil tako odkrito zavzeti se za duhovnika.

X. Zima

Gospodu župniku v Markovem je manjkalo prave roke. Godrnjal je, koder je hodil, in Katica ga je že zbadala s svojim očitanjem: „Nisem li tega rekla? Jaz sem jim napovedala, da se bodo kesa, ko Jožeta zgubimo, toda oni so ga v Trešnice porivali, zdaj pa imajo!“

„Kaj imam? Nič nimam,“ se je zadržal gospod župnik, „niti tobaka nimam natičenega, ko se spodobi, ne pipe v redu, ne ščepca dišeče perle v zalogi, zima pa je pred durmi.“

„Zato se pa lahko učijo igrati na pianino,“ je zbadla gospodinja med vrati in hitro stekla iz kuhinje nekam v klet. Vedela je, da bi se zdaj oblaki pretrgali in bi se razbesnel vihar.

Holoubkov naslednik v Markovem je bil tudi novomašnik, učiteljski otrok, ki ni imel smisla za drugo kakor za godbo. Prvo njegovo dejanje je bilo, da si je na obroke naročil lep pianino, ki se ga sam nikakor ni mogel naveličati, ki pa je čez teden dni presedal slehernemu v župnišču, neizvzemši psa Cigana.

„Ko bi vsaj kakšno kolo zaigral,“ je

menila Naninka, ki so ji brneli po glavi valčki in polke markovske godbe.

„Ali pa kakšno koračnico,“ je pritegnil Francek in se spomnil, kako so pri vokalnih korakali v strunnem pohodu.

„Eh, kako bi pa on to znal! Brucka si nekaj, kar ni za ušesa ne za noge,“ je priložila poleno Katica.

Edini gospod župnik je molčal. Dobro je vedel, da bi mladi kaplan znal odlično zaigrati te reči, pa noče za nič na svetu, da bi s kakšno poulično popevko oskrnil svoj ljubi instrument. Toliko je razumel, čeprav ni bil navdušen godbenik in, ko je po kosilu s časopisom v roki hotel malo zadremati, bi bil rad poprosil samotnega kralja Davida, naj da harfi pokoj in ga ne moti, toda kaplanu si tega ni upal povedati. Mesec dni že je namesto spanja poslušal pianino, vzdihoval in se predajal spominom.

Novi kaplan je bil v resnici rahločuten, umetniško nastrojen človek, ki za tako imenovano praktično življenje ni imel nikakega smisla. Ni kadil, ne pil, kopače ni znal niti v roke prijeti, venomer je ogle doval le svoje sloke prste, na katere je bil lahko po pravici ponosen. In zato je kot umetnik bil dovolj občutljiv in buden, da je zgodaj zasluhlil, da ne sodi sem v ta župnijski okvir, da ne ume izpolniti mesta svojega prednika, kakor bi bilo treba. Zaradi tega je trpel in dražilo ga je, ko je moral venomer poslušati: „Ah, jej, kje neki je častiti gospod Holoubek, on bi že zdavnaj namazal kljuko in ključavnice in vrata ne bi škripala, zabil bi tale žebliček in ure popravit; škoda častitega gospoda Holoubka!“

Furlanski umetniki v Künstlerhaus-u

Celovski Kunstverein kaže trenutno v svojem paviljonu razstavo furlanske upodobljajoče umetnosti, katera naj seznanja domače občinstvo z umetnostnim ustvarjanjem sosednega naroda. Razstava je bogato založena s slikami in tudi z nekaj kipi, katalog, ki pa je žalibog zelo neurejen in otežuje orientacijo, obsega 151 števil. Prireditelj je odprta od 9. junija do 31. junija. Inicijativa Kunstverein-a je vredna pozornosti in odziva, kajti obiskovalec se tu lahko pouči o razvoju novejših furlanske umetnosti od l. 1950 dalje.

Radi obilice del in razstavljenih umetnikov ni mogoče podati karakteristik za vsakega posameznika, temveč moramo stremeti za neko splošno označbo furlanske umetnosti. To pa ta prireditelj v sorazmerno lepi obliki omogoča.

Časovno najstarejša dela na razstavi pripadajo generaciji, rojeni okoli l. 1890, torej današnjim 60-letnikom. Coccanijev Natissone (191) zastopa tradicije starega furlanskega krajinarstva ob koncu 19. stol. in zač. 20., ki je bilo zelo značilno. Njega mlajše stopnje vidimo pri Della Mea Giacomu (64—65). Med tem ko prvi ljubi široki barvni nanos, slika drugi gladko, toda občuteno in z razpoloženjem. Tehnično zanimiva je risba Gore v Rekljanici (63).

Dasi starejši nego ta dva slikarja, je Pellis modernejši, je zastopnik tipično furlanskega kolorizma, to je sloga izredne barvitosti. Njegova Družina v vrtu (114) je simfonija barv, pravi plein air (podoba, ki je nastala na prostem), enako Ribe (112) Zima v Valbruni (115) pa je moderna furlanska krajinska slika, ki se okorišča z izsledki nove barvne teorije, impresionistične. Ta furlanski kolorizem najdemo še v delu mnogo pozneje (1928) rojenega Martinisa (50), čitajoča brunetka. Kdo se ne spomni ob tem delu našega Jakopiča? Te rdeče in zelene barve, natančno čez obraz — to je kot pri našem Jakopiču. Toda ta barvitost tudi še kasneje ne umre, Bassi Corbellinijeva (roj. 1921) ima sliko z ogrođjem kubizma, to je geometričnih oblik, a z barvami Pellisa (29—31). Paša za oči, ta dela! In končno slika še Bartolomeazzi enako živo in pestro, čeprav tehnično drugače, a zelo izvirno in dobro (69, 70).

Posebno dostopna je furlanska umetnost za izraz, za poglobljenost v duhovnost vseh oblik. Bójimo se rabiti naziv ekspresionizem, a dejansko je to. Močan in elementaren je Mitri z deli kot Pieta (6),

Nemi vrtiljak (7) in Zelena krajina (5). Moč vidca je v teh barvah in simbolični magičnosti oblik. Nekoliko mlajši Livotti ni nič manj izrazno globok, mogoče pa še dolednejši oblikovalec neizprosne usodnosti. Njegove maske in barve izvirajo iz prastarih vrel (8—60). Isti generaciji pripada Michelutti, čigar Osteria (107) je delo izredne dramatičnosti v kompoziciji in v barvni zasnovi, čeprav spominja morda nekoliko na Ronaulta. Mlajši umetniki, zastopajoči pozne odseve futurizma in podobnih struj so Celiberti (1, 2), Ciussi (40, 41) in Zigaina. Celiberti in Ciussi slikata vse v modrem, ne popolnoma zadovoljivo za to, kar se od umetnine kot take zahteva, vendar pa zelo drzno, samozavesno in sigurno. Soroden jima je v rdečem Martina (21). Zigaina skuša ta slog približati stvarnosti, najboljši je v mračni podobi Delavcev (16). Pri teh podobah, zlasti pa pri Micheluttijevi Gostilni motijo prozaični letvastí okvirji.

Krajinarstvo kaže nekatere prav močne slikarje tako predvsem Liussa (86—88), ki ljubi zadimljeno atmosfero pristanišč in obmorskih mest. V primeri z njimi so nekateri drugi krajinarji manj dognani in izraziti. Omeniti pa je vrsto slikarjev, ki so starejši in streme predvsem za ustvarjanjem slikarskega sloga kot takega. Nemara so vsi po vrsti hodili v šolo k francoskim mojstrom poznega impresionizma. Primo Dri ima dobro podobo Ribjega trga (22). Lessana je podoben, a izvirnejši v sestavljanju tonov (102—104). Pittino je zastopan z več deli, zelo slikarsko stremeč, dober kot portretist (68), izviren v podobi Vesela dekla (64), sicer pa morda nekoliko preveč naslonjen na Francoze, medtem ko skuša Variola (57—59) tudi v končnih odtentkih kubističnega slikarstva najti nežne barvne kompozicije.

Mlajši rod, rojen okrog 1920, stremi za utrditvijo oblike in strožjim pojmovanjem barve, v predmetnosti pa išče enostavnost. To so nekaki novi realisti. Tavagnacco, Schiavi, Mutinelli, Degano in drugi spadajo sem, ta bolj — oni manj dognani, toda vsi z resnim stremeljenjem in z nespornimi kvalitetai. Celo natančno po Modiglianiju podana podoba Tosova (12) ni brez individualnega izraza. Poenostaviti življenje in stvarnost ter ju oblikovati v njihih shemah je smisel treh podob Mocchiuttija (52—54), ki nihajo med otroško umetnostjo pa med tem, kar je delal Paul Klee.

V grafiki Furlani niso tako močni. Akvareli ne nudijo posebnih ostvaritev, pritezajo pa nekatere risbe, tako Čolni Schiavi ja (75) z močno izrazitostjo in oblikovalnostjo svetlobe, dalje od istega tri majhne risbe, najbrž izvedene s suho iglo (76), nato delavska motivika pri Altieriju s svojo prepričljivo naravnostjo (51—53), končno pa še v starinski tehniki podani listi Brusinija (54—57) s svojimi nenavadnimi groteskno-tragičnimi motivi. Morda je to pozen vpliv Tiepola.

Kiparji zaostajajo za slikarji, a tudi ni razstavljenega toliko, da bi bila možna pregledna sodba. Starejši realistični slog kaže v portretu Max Piccini, morda tudi Pezzeto va skupinska plastika spada tja. A do Furlan ima 5 del v bronu z individualno obdelavo forme, sorodno Meunierju, ritmične statuarične motive upodablja

Giulio Piccini. Mattioni je med kiparji najekstremnejši po pojmovanju forme v smislu prvotnosti in snovnosti. Leseni relief Sv. Anton je delo Pischiuttija, plaketo papeža je napravil Monassi.

To bi bile glavne stopnje v novejšem razvoju furlanske umetnosti z njih glavnimi predstavniki, kakor jih kaže ta razstava. V ta okvir se uvrščajo dela tu neimenovanih umetnikov, ki pa splošne slike ne spreminijo. V teku desetletij se je izoblikoval nekak obraz te umetnosti, ki temelji v močni povezanosti z zemljo in tradicijo, iz katerih izvira njen elementarni realizem in čut za resničnost, a ne v osnovnem, temveč prej v duhovnem smislu. Izredno močno nagibljejo ti umetniki h kolorizmu in sploh barvnemu izrazu. Dasi odprtih čutov za pridobitve velikih evropskih umetnostnih središč, so vendar Furlani zelo izvirni in samobitni ter z vztrajnim stremeljenjem grade stavbo svoje umetnosti. Razstava je prepričevalen dokaz njihovega resnega pojmovanja in prizadevanja.

„Otroci“

Nekatere besede so tekom časa izgubile svoj prvotni pomen. A v drugih sorodnih jezikih so še ohranile svoj prvotni pomen.

Tako je z besedo „otroci“ ali „hlapec“.

V češkem in slovaškem jeziku pomeni „otroci“ — sužnji. In beseda „hlapec“ „hvopec“ pomeni v češkem in poljskem jeziku — mladenič. V severo-slovenskih jezikih sta ti dve besedi še ohranili svoj prvotni pomen. Ni dvoma, da je tudi v našem jeziku prvotno pomenilo „otroci“ — sužnji in „hlapec“ — fant ali mladenič. Saj tudi pri nas še poznamo besedo dete, deca. Ali ne pravi Podjunčan: „Kaj more dete za to? Dete je nedolžno pri tem.“ — Tudi v slovenskem jeziku so torej prvotno otrokom pravili dete, deca. Pozneje pa je to besedo — v nekaterih slov. narečjih bolj, v drugih manj, — izpodrinila beseda ali izraz: otrok, otroci. Kako je prišlo do tega? Ne moremo si tega drugače razlagati kakor takole:

Kruti, strašni časi so morali biti tedaj. Kruti gospodarji, ki so nam vladali, so zaslužili naše otroke. In tako so otroci dobili naziv — sužnji. Kajti do tedaj je pomenilo „otroci“ — sužnji. In beseda „hlapec“, kar je do tedaj pomenilo: fant, mladenič, je dobila sedanji pomen: hlapec = der Knecht.

Kosec

Lipica

V polju trave in cvetlice vse so dozorele. Zarje so večerne zagorele.

Trave in cvetlice so si razodele slutnjo zlo — — —
„Ah nocoj, nocoj bo še hudo: Prišel fant s koso na rami, kaj bo z nami, kaj bo z nami...!“

Fant ni slišal tožbe cvetja, trave. V zarji je iskal oči sanjave bolne deklice, premile — in oči so se mu orosile.

Mahnil je bolešno s svojo koso. Rože, trave plakale so roso, padale, umrle.

Fantove oči so plaho v rdeče zarje zrle:
„O, da ne bi ljubljenske oči mi za vedno se zaprle...“

VABILO.

Šentlenarški pevski zbor prav pristrčno vabi na koncert koroške narodne pesmi, ki bo v nedeljo dne 1. julija ob 3. uri popoldan pri Puschniku v Ločah. Pridite vsi, ki ste dobre volje in domačega duha. Ne bo Vam žal. Vstopnine ni.

MAL POLOŽI DAR MOHORJEVI TISKARNI NA OLTAR!

„Glejte, kaj bi radi,“ je mrmral tudi gospod kaplan in se precej neprevidno pritoževal učiteljem v šoli, „da bi staremu čistil čedre, napenjal pasti, ril po vrtu in opravil službo župnijskega dninarja.“

Nerazumevanje je raslo, prepad se širil in spomini na bivšega kaplana so bili tem bolj pekoči in hrepeneči.

Kadar koli se je Katici kolcalo — in to se je često — nikoli ni pozabila reči: „Gotovo častiti gospod Holoubek misli na nas. Kako neki mu gre?“

In Holoubek je v resnici tudi mislil nanje. Ob dolgih zimskih večerih je samotno posedal, misli pa so mu romale v Markov. Po božiču je šel z očetom domov poročat brata, vrnil pa se je brez očeta, ki je moral ostati doma, predati posestvo in se odseliti z materjo v kot. Obljubil je, da na pomlad zopet pride, pa Holoubek je vedel, da prav tedaj ne more. Dan — kratak ko zajčji rep — je hitro ugasnil, po večerji pa so sestri Barici oči hitro zlezle vkup in tako je sam obsedel v svoji sobici pri mirno brleči luči, čisto sam in se predal spominom.

„Tam na gorah zima prav gotovo ni tako vlažna, nezdrava kakor tu,“ je mislil in si že slikal Markov, kako se duši pod sneženo odejo, videl je zameteno pot v Bučine, ljubljene Grbe z zasneženimi smrekami in jelkami, gledal je, kako sledi in kosmiči dlake izdajajo kuno, dihurja, lisico, hermelina, in kako gospod župnik sedi zdaj v kuhinji, uči kaplana nastavljati zanke, kako jima Francek nosi žimo od belcev, kako na strupeno jerebiko lovijo brinovke in kako ihto ima gospod župnik, če se je na skednju prikazala kuna. Med dnevom in ob mesečnih večerih

je stal pri oknu, gledal po širni ravnini, toda videl je samo tujo, še nepoznano ravnino, lahko valovito, po kateri je bilo raztresenih nekaj listnatih, sedaj obletelih gajev, nekaj vrst sadnega drevja, videl je pusto železniško progo, razvožene, razdrapano poti in se razočaran obrnil od okna. Tega kraja še ni vzljudil, njegove mikavnosti so mu bile še skrite. Zdel se mu je gluh in prazen. Tod ni slišal zdaj na jesen rukati pojajočega se jelena, v tihi noči se ni oglasilo presunljivo skovikanje sove, ko se je sprehajal po polju, mu nikoli ni nad glavo zahreščala sraka, ne splašeno zavijala lepo pisana šoja, le strelji kmečkih lovcev so prasketali v zraku in tu in tam je smuknil mimo do smrti preplašen, od psov in ljudi besno preganjan zajček.

Pa tudi ta lov je o božiču prenehaj; zunaj po polju je videl le, kako razvažajo star, preležan kompost, vozijo svež gnoj, kako odkopujejo zrezke iz smrdečih jam, nalagajo led — komaj je bil še za prst debel —, vozijo s postaje premog, nanjo pa omlačeno žito.

„Saj ljudje in živali tod zime prav za prav niti ne poznajo,“ se je čudil Holoubek in skoro inako se mu je storilo pri srcu ter je zahrepenel, da bi jih поблиže spoznal. Segel je v župnijski arhiv, vzel iz njega staro matriko, se zagrebel vanjo, jo prebral, vzel drugo, tretjo, prebral je tudi spominsko knjigo, premetaval je snopiče porumenelih listov in čim dalje bolj se je poglobljal v ta študij. Dognal je, kako je bogatih, imovitih rodbin in občini pravo v pravem neznanem številu v primeri z družinami težakov, poslov in gostačev. Vse starodavne družine so

med seboj močno povezane s vezmi krvnega sorodstva ali vsaj svaštva. Holoubek je sprevidel, da prav za prav tu odločuje le nekaj ljudi, obvladuje javno mnenje in kupuje svoj vpliv s svojo gospodarsko premočjo dosti brezobzirno. Spomnil se je slabega obiska v cerkvi, kako oskrnjajo nedelje in praznike, kako velik odstotek otrok se rodi izven zakona, da je največ primerov smrti od jetike, in razumel je, kakšna nravna beda je tod vsepovsod. Po vrhu se blešči, toda srčika smrdi po gnilobi... Razumel je tudi pritožbe prednikov v spominski knjigi in različne tožbe in pripise, priložene župnemu arhivu. Res, cerkev in župnišče tu nimata prijatelja, zanju je bilo treba terjati vse po uradni poti, s komisijami, protokoli, s tožbami, paragrafi strogega zakona. Ta pot pa je bila Holoubku najbolj zoprna, doslej je še poznal ni, nikoli ni hodil po njej in sklenil je, da tudi v Trešticah ne stopi nanjo... Začutil se je strašno zapuščenega, osamljenega, v dušo ga je mrazilo, da se je tresel... „Škoda je Markovega,“ se je v žalosti spominjal na tamkajšnje cerkvico, v nedeljo in v praznik z ljudmi natlačeno, in na strogi nedeljski počitek.

„In gospod župnik!“ je vzdihoval dalje in šele zdaj uvidel, kako se je preden postavljaj, ne zato, da bi se nad kaplana vzpenjal, ampak da bi ga z lastnim telesom branil, s svojo roko odbijal udarce in mu glavo zavaroval.

„Zdaj pa sem sam, čisto sam,“ je dejal tésnobno in bolešno, kajti okusil je bil, kaj se pravi, skrbeti v cerkvi in župnišču za vse od „a“ do „z“ sam, vse opravljati in za vse odgovoren biti...

Holoubek pa ni bil strašljivec niti mehkužen slabič, ki bi se znal samo pritoževati in tarnati. Narobe! Čez njegove ustnice ne samo da ni prišla niti žal beseda, ampak je vse to v sebi zakopal, kakor hitro je prestopil prag svoje sobe. Znal je celo tolažiti in spodbujati sestro Barico, ki se ji je tudi zelo tožilo po domu.

„Saj dočakaš, ne tarnaj,“ ji je obljubljal Holoubek, ko ji je bilo hudo, „pust je že pred durmi, dan se daljša, sonce prihaja vedno više, niti opazila ne boš in pomlad bo tu, s pomladjo pa gotovo pride oče k nam. Potrudi se, da naju bo očka pohvalil.“ Tudi sam se je podnevi „trudil“. Hlapcu Hanzu, ki mu ga je oče od doma obenem z vrancl poslal, je naročil, naj pogleda, kako kmetje tukaj delajo, ker se v župnišču ne smejo dati osramotiti. Hanzek pa si je mnogo prizadeval tudi brez priganjanja. Stari Holoubek mu je pred odhodom dal podrobna navodila, kaj mora tekom zime z dvorišča spraviti, kam odpeljati, katere poti popraviti, grape zavoziti, brežiče zvrnati. On in konji imajo dela čez glavo, samo da se gospod župnik ne bi vmešaval in sleherni trenutek prihajal in naročal: „Hanzi, pusti to, pojdi cerkovniku po premog, grobarju moraš pripeljati drva, šolskemu upravitelju sem obljubil, da mu boš šel na postajo po neke zaboje.“

„Toda kaj bo k temu rekel oče,“ je brundal Hanzek, „ko z delom ne bomo pri kraju?“ Na to pa gospod župnik ni odgovoril. Očeta se je sicer vedel, toda bal se ga je tudi kot strogega nadzornika.

(Dalje prihodnjč)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/29. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. —

GORENČE

V nedeljo, dne 24. junija t. l. ob 3. uri pop. priredi „Farna mladina na Gorenčah“ v Srednji vasi pri „Favu“ dve vesele igrice: „Trije tički“ in „Lažizdravnika“. Obe igri sta polni veselega humorja. Igra: „Trije tički“ je bila vpriporjena na Gorenčah že pred prvo svetovno vojno, t. j. pred skoro štiridesetimi leti. Zaradi svojega veselega značaja je še danes v živem spominu ne samo tedanjim gledalcem, ampak tudi tedanjim igravcem, od katerih jih doberšen del še danes živi. Zvesta očetovskim izročilom hoče tudi današnja farna mladina iskreno ljubiti našo pošteno igro in veselo pesem, za to bo za 40-letni jubilej uprizorila isto vesele igrice. K uprizoritvi vesele igre ne vabimo samo domačih faranov, ampak tudi vse naše prijatelje iz sosednjih fara, posebno še Ružane, Šentpeterjane, Vogrjane in Zvabekarje. Le pridite, boste videli, da bo: „Čuden tol!“

ST. JANŽ V ROŽU

V gozdu pri kapelici nad vasjo so obhajali naši otroci dne 10. junija materinski dan. V 23 deklamacijah, 4 igralnih nastopih in v 6 pesmih otroškega pevskega zbora so povedali mnogo lepega in ljubkega svojim materam.

Fantovski nastop je izzvenel v prisego: Tri stvari so svete nam kot ptičkom šumni log in kot rožam sonce: Mati, domovina, Bog!

Dekleta so zopet v svojem nastopu povedale nazorno, kaj vse so se že naučile od svojih mater, jim podarile nazadnje vse znake svoje učenosti: svetleče čevlje, zašivane hlače, umivalnico, škarje, lonec s kuhalnico, voziček s punčko in s klicom: Kvišku, bratci in sestrice! Vse nesimo mamici, da pokažemo ljubezen, ki nam v srcih plameni. — Mamica, ti sonce naše, ti si sreča naših dni! Mamica, najlepša roža, naj te dobri Bog živi.

Novost!

„SPEZI-COLA“ osvežilna pijača tovarne

Amlacher

Celovec-Klagenfurt,
Pischeldorferstrasse 16

Med te vesele prizore z vriskanjem in harmoniko in petjem: Preljubo veselje, o kje si doma, in: O preljubi dragi dom, in Njav čez izaro, se je pa tudi vmešalo mnogo melanholije in otožnosti, kakor ja plava nad vsem materinskim življenjem senca trpljenja. Na to je spomnila matere že petletna Pepca, ko je ob spremljanju ceter po sestrici Hildi pela: Kadar boš ti vandrat šel. Ko namreč otrok doraste, zapusti navadno mater in ostane ta zapuščen; to je usoda mnogih mater. Na usodo mnogih mater je spomnila tudi deklamacija, katere predzadnja kitica se glasi: Tamle cerkvico z ograjo vidiš, — kjer se križ blešči, tamkaj mrtvi dom imajo, tam tvoj dragi ata spi.

Vprašanje tete, katero mater bi si 4 otroci — sirote — izvolili, ko bi mogli novo mater si izbrati, pa reši najbolje Slavko, ko pravi: Bog mi vrni mojo prvo mater! Prava mati, to je prva mati, druge ne bi mogel več poznati.

Več deklamacij je izražala posebno povezanost med materjo, materinskim jezikom in domovino, tako posebno Aškerčeva balada „Svetinja“, katere zadnja kitica se glasi: „Svetinjo to hranim jaz verno, od matere dane na pot: ljubezen za dom neizmerno, za dom in preljubi moj rod.“

Z željo, da bi te tri svetinje: Mati, domovina, Bog, kazale otrokom pot skozi vse življenje, se je končala prireditve.

• ŠMARJETA V ROŽU

V lepo cvetje majnika se je oglašil mrtvaški zvonček:

7. maja je obnemogel v svoji dolgotrajni mučni bolezni Johan Varh, p. d. Pisele v Dolnjivasi, ki je v starosti 44 let zapustil mlado ženo vdovo s štirimi otroki šolske in predšolske dobe. V teku treh let je postal za svojo materjo, sestri in teto četrta žrtev smrti v družini. Sočustvujemo z vdovo in upamo, da jo bo soseka pomoč podprla in ji pomagala v si-

Pri nas na Koroškem

li! Docela nepričakovano pa nas je zapustila Čačofinja Marija Vedenik, ki se je po neuspeli operaciji vrnila iz bolnice in 26. maja odšla iz te doline solz: po tragični smrti svoje matere je zgubila prvega moža, ki se je ponesrečil pri vožnji hlodov, drugega moža ji je vzela vojna, sin Pep je padel kot žrtev vojne na domačih tleh in tako zapušča tretjega moža samega poleg očeta, ki je stopil v 83. leto. Pri materinski proslavi je še pela z nami „Preljubo veselje, o kje si doma...“ in ni mislila, da se ji bo v kratkem izpolnila kitica: „Le eno veselje še čaka name v presrečni deželi, kjer mlado je vse!“ Naj v miru počivata! Zaostalim naše sožalje!

Bolj prikladno v vzbujajoče se pomladno življenje je bilo vriskanje veselih svatov, ki so 27. maja spremili Foltinovo Uršulo Ogris z Hajžejevim Šimenom pred poročni oltar farne cerkve. Gostinja je bila na nevestinem domu. Želimo, da se bo mlada gospodinja lepo privadila novemu delokrogu, Celovec in šivanje pa čimprej pozabila! Hajžejeva mama pa si želi ob mladi snahi postrežljivo roko in potrpežljivo srce v svoji že dolgotrajni bolezni. V pondeljek, 28. maja pa je stopila pred poročni oltar podružnice svetega Tomaža Kompoševa Marija Hafner, ki si je izvolila za življenjskega druga Tomaža Ogrisa iz Medborovnice. Po poroki s poročno sv. mašo so se svatje zbrali pri Stoparju v Dolnjivasi, kjer je bila gostinja. Nevesta ostane še nekaj mesecev ali tednov na domu, bolehnemu očetu in omagajoči teti v pomoč. Upamo, da bo kmalu pričakala svakinjo, ki ji bo odvzela delo in skrb za Kompoševu hišo ter jo sprostila za moža, da ne bo ločeno, kar je Bog za vselej združil! Isti dan se je odpeljal iz fare Markov Pep Wolte in se priženil k Naradu v Obrijah v Galiciji. Poroka je bila v gališki farni cerkvi, gostinja za številne goste (menda jih je bilo okoli 120!) pa v domači gostilni nevestinega doma! Vpraševali so se, kako da bivši g. župnik ni prišel, ki je bil izrecno naprošen, da bi poročil slavni par. Želimo vsem novoporočencem obilo zadovoljstva, sreče, miru in božjega blagoslova, poleg tega pa dober koš medsebojnega potrpljenja!

V nedeljo, 24. junija, na god sv. Janeza Krstnika, bomo obhajali prvo sv. obhajilo naših najmlajših. Popoldne bo v farnem domu posebna prireditev, namenjena prvoobhajencem in njihovim družinam. Ob tej priliki ponovi farna mladina igro „Triglavska roža“. Povabljeni farani in sosedi, ki ste bili zadnjič zadržani!

SV. LENART PRI SEDMIH STUDENCIH

Koncert koroške narodne pesmi, ki so ga priredili naši pevci pri Prangarju v Zmotičah, je za nami in reči moramo, da je kar dobro potekel. Zahvaliti se moralo g. Mertlino, ki je dal našim pevcem dvorano brezplačno na razpolago. Obenem se moramo zahvaliti tudi prosvetnemu društvu „Dobrač“, ki nam je dalo oder na razpolago. O koncertu samem ne bomo pisali, saj je bilo o njem že dovolj v prejšnji številki.

Dne 7. junija je umrla v Beljaku v 86. letu ga. Wiegela Johana, roj. Gallob. Pokopali so jo pa pri nas, ker je tako želela, da leži pri svojem možu, ki je umrl že pred tridesetimi leti. Je to mati lastnika znane tvrdke Wiegela v Beljaku; nekoč je bila ta tvrdka še pri nas v Korpičah in Radni vasi.

Pokojna je bila dolga leta privezana na posteljo, večkrat se je spominjala svojih mladostnih let. O, kako rada je prepevala pesmi svojih mladostnih let. Rada je bila vesela, toda starost jo je zmogla. Pokopali smo jo 9. junija na našem pokopališču. Naši pevci so ji zapeli pesem „Vigred se povrne“ v slovo. Velika množica je pričala, kako je bila priljubljena. Njenim zaostalim izrekamo iskreno sožalje.

Istega dne popoldan so pokopali na brnškem pokopališču nekdanjega št. le-

narškega vaščana g. Martina Trinka. V 74. letu se je poslovil od svojcev ter se podal po plačilo v Večnemu. Bolehal je na nogah in kljub zdravnikovi prepovedi ni mogel ostati v postelji. Kdo bi si mislil, da bo imelo to tako hude posledice. Rad je zahajal še v Št. Lenart, saj je imel tukaj svoje znance in prijatelje. Kljub svoji starosti je povsod pomagal, kjer je bila potreba. Zato so ga vsi imeli radi. Zapušča ženo, ki je že več let navezana na posteljo in 5 otrok, enega še pogrešajo iz zadnje vojne. Vsem skupaj izrekamo iskreno sožalje.

HADRE

Po nesrečnem naključju je padel v lonce vroče vode Franci Pfeiffer. Odpeljali so ga sicer takoj v bolnišnico, toda žal ni bilo več pomoči. Umrl je v strašnih bolečinah. Otrok je bil star komaj dve leti in je bil zelo dober. Njegovim staršem izrekamo iskreno sožalje, naj se potolažijo, kajti pri Bogu imajo sedaj dobrega priprošnjaka.

Gumijasti izdelki dežni plašči
strokovne trgovine kopalne potrebščine
Gummihaus Wiedner pnevmatike
Klagenfurt, Bahnhofstraße 33 gumijaste cevi
gumijasti škornji

GALICIJA

Dne 15. junija smo pokopali Toneja Ušovnika, p. d. Ridovca. Vse svoje življenje je bil priden delavec in si je sezidal novo hišico ter popolnoma prenovil drugo, ki jo je bila podedovala njegova žena. V neki duševni zmedenosti si je vzel sam življenje. Družini izrekamo toplo sožalje.

Dan navrh, v soboto 16. t. m. pa smo nesli k večnemu počitku Janeza Klarn. Njegovo življenje je bilo posvečeno trdemu delu. Po nesreči in neprilikah je bil svoj čas izgubil dom in vse svoje premoženje. Vendar to ni umorilo njegove pridnosti in delavnosti. Tako si je postavil in sezidal z velikimi žrtvami nov dom v Podkanji vasi. Sledil je svoji ženi ter svojemu sinu Haneju v večnost.

Pogrebni obredi so tokrat bili v obeh slučajih slovenski, kar so ljudje vzeli z velikim zadovoljstvom na znanje. Tudi gospod župnik se je res potrudil in je kljub jezikovnim težavam, ki jih ima, imel lepa nagrobna govora. Nam vsem pa je stara domača molitev pač najbolj pri srcu in smo res z globokim občutkom molili za rajne.

SV. VIŠARJE

Župnijski urad v Žabnicah nam sporoča, da je od 24. junija naprej zopet odprta romarska cerkev na Sv. Višarjah. Sicer poročilo še pripoveduje o snegu na planini, verjetno pa je vročina zadnjih dveh tednov spravila tudi ta sneg.

ŠT. VID V PODJUNI

Elektrifikacija v Št. Primožu, Nagelčah, Gluhem lesu, Kamenu in Kamenski gori kar lepo in vidno napreduje. Drogovi stojijo, transformatorji so že dosegli visokost malih nebotičnikov.

Domačini se samo čudimo, da ni nobene mesta v deželi, ki bi skrbelo za to, da bi ta nadvse važna elektrifikacija po svojih napravah lepote naše pokrajine preveč ne oskrnila. Kmetje sami ugotavljajo, da so transformatorji postavljeni na takih mestih, da je utrpela lepota kraja hudo škodo. Mnogoštevilne komisije so sicer določale mesta za transformatorje, vendar imamo vtis, da so bili pri komisijah merodajni ljudje, ki jim je starost že zastrla pogled za lepoto narave.

GREBINJ

V noči na 14. junij je nastal v gospodarskem poslopju Marije Lužnik požar po kratkem stiku, ki ga je povzročil elektromotor. Požar je uničil tudi vrsto strojev in povzročil občutno škodo, katero cenijo na 50.000 šilingov.

Opozorila naročnikom!

Zaradi zvišanja cen rotacijskemu papirju, barvam, kovinam in drugim tiskarskim potrebščinam ter radi zvišanja delavskih plač je bilo vse avstrijsko časopisje prisiljeno, da zviša naročnino s prvim majem in sicer do 50% sedanje naročnine.

Tudi uprava našega lista je zaradi gornjih razlogov prisiljena, da zviša naročnino „Našemu tedniku“.

Od 1. julija naprej je naročnina za „Naš tednik“ mesečno tri šilinge. Kdor pa plača naročnino do konca junija t. l. za celo letošnje leto, plača samo po dva šilinga na mesec.

Za inozemstvo je naročnina s poštno vred določena od 1. maja t. l. na tri USA dolarje letno za vse one, ki naročnine še niso plačali. Za one inozemske naročnike, ki so letos plačali že naročnino do konca leta, se cena ne spremeni.

Vse naročnike opozarjamo, da plačajo naročnino po položnici, katero smo priložili binkoštni številki.

HUDI KRAJ

Kje je ta Hudi kraj? bo ta ali oni vprašal in: ali je res tako hudo tam, da se tako imenuje.

Naši predniki so imeli fin okus za imenovanje krajev in gotovo so imeli tehtne razloge za to, da so ta kraj imenovali: Hudi kraj.

Hudi kraj, to so same strmine in grabni gori nad Štrigolčami in Zelinjami. Hudi kraj spada v občino Vobre in v župnijo Djekše. Hudi kraj se začne na slemenu pri Slaméniku ali Slamániku, pol ure hoda od vasi Djekše. Hudi kraj ni vas, vsaka kmetija in vsaka kmečka hiša stoji čisto sama zase. V cerkev hodijo Hudokrajčani na Djekše ali pa na Zelinje. Tu imate kmetije: Jamnik, Kirnik, Hruškar, Mišjak, Drtnik, Drčnik, Hirsnik, Cegnar, Vresenják ali Résenják, Vitrnik, Priž, Mahóvnik, Rebernik, Krajnik (Zgornji in Spodnji), Kadérk, Rudolf, Pečnik, Bréznik, Prošt, Pétnik, Slamánik. Ime Slamánik ne pride od beseda: slama, marveč od besede: sleme. Slamánik torej pomeni: kmetija na slemenu.

Zalibog je bilo nekaj teh kmetij pred kakimi dvajsetimi leti prodanih in na njih ni več samostojnih gospodarjev.

V grapah ali v grabnih ima skoro vsaka kmetija svoj mlin. Pred 23 leti se je v Drčnikovem mlinu smrtno ponesrečila kmetica Marija Hribernik, p. d. Drčnica. Mlela je žito, pa jo je zgrabilo za obleko in jo je ubilo. Obstalo je vodno mlinsko kolo. Bila je šele 33 let stara.

7. t. m. je umrla v Hudem kraju p. d. Petnikova ali Patnikova mati, Terezija Jamnik, stara 63 let. Ob veliki udeležbi so jo pokopali na Djekšah v nedeljo, 10. t. m. Bila je dobra žena, gospodinja in mati. Naj počiva v miru!

VABILO

V nedeljo, dne 24. junija, bo romarski shod pri Božjem grobu.

Zvečer ob 1/28. uri bo igrala farna mladina v Pliberku pretresljivo igro „Slehernik“. — Vsi iz bližnje in daljne okolice prav iskreno vabljeni.

Z A S M E H

Čudna imena

Oče s tremi sinovi je prišel na letovišče v neko vas. Drugi dan je naročil sinovom, naj grejo na občinski urad, da se tam prijavi, kakor je predpis. Župan je veselim fantom podal roko in jih vprašal po imenu.

„Jaz sem Konstantinopel“, je rekel prvi. „Jaz pa sem Adrianopel“, je dostavil drugi. „In jaz sem Filipopel“, je rekel tretji.

„Ali se hočete iz mene norčevati,“ se je razburil župan in je nato dostavil: „Zdaj bi samo še rad vedel, kako je ime Vašemu očetu.“

„Naš oče pa je Karel Opel,“ so vsi trije fantje na enkrat odgovorili. — Župan pa je nato potolažen zapisal imena Konstantin, Adrijan in Filip Opel.

Starostno zavarovanje v kmetijstvu

Danes je zavarovanje tako splošen pojav, da si skoraj ne moremo zamisliti rednega življenja brez zavarovanja. Danes je zavarovan vsak tovarniški in cestni delavec za slučaj nesreče ali bolezni, zavarovana je tudi njegova družina. Zavarovan je delavec, javni in privatni uslužbenec, nameščene in uradnik, za slučaj brezposelnosti in zavarovan je za slučaj onemoglosti in starosti. Nadalje je zavarovan obrtnik in zavarovalno premijo plačuje svojemu zavarovalnemu zavodu tudi trgovec in industrialec za sebe, za svojo družino in za svoje premoženje ter vse svoje naprave proti požaru, vlom, požar, poškodbi itd.

Kmet ni zavarovan

Zavarovanje je danes splošen pojav tudi že na kmetih, saj so zavarovani kmečki posli, zavarovana je deloma tudi kmetova družina, zavarovana so kmečka gospodarska in stanovanjska poslopja proti požaru, večkrat je zavarovana tudi živina, tu pa tam so zavarovani tudi poljski pridelki proti toči.

Le eden je, ki ni zavarovan niti za slučaj bolezni ali nesreče, ni zavarovan ne za primer onemoglosti in smrti in ni zavarovan za primer starosti. Ta, ki danes v času vsesplošnega zavarovanja ni zavarovan, je kmečki posestnik, kmečki gospodar, kmet sam.

V prejšnjih časih se je hotel in poizkušal kmet zavarovati na ta način, da je vsako leto nalagal v hranilnico neko gotovo vsoto, ki je bila nato pozneje, ko je posestvo izročil sinu, nekaka njegova starostna renta. Zavarovanje za starost je bilo tudi to, da si je izgovoril kmečki gospodar pri oddaji posestva za zadnja leta življenja stanovanje, oskrbo in razne datjave v naravi in v gotovini, kar vse mu je nato mladi gospodar bolj ali manj rad ali tudi nerad dajal. Ko pa je v zadnjih desetletjih večkrat denar izgubil vso ali pa skoraj vso svojo vrednost, je moral večkrat doživeti tudi kmet, ki je celo življenje varčeval in nosil v hranilnico za stara leta, da končno ti njegovi prihranki niso predstavljali nikake vrednosti več in da ti prihranki niso pomenili nobene starostne rente več. Zato pa je postajala vedno bolj živa misel, želja in zahteva po starostnem zavarovanju samostojnih kmečkih gospodarjev.

Kdo bo plačeval prispevke?

Ko pa je bilo treba to željo in to zahtevo spremeniti v dejstvo, je nastala velika zapreka, ki je v vprašanju, koliko bodo znašali mesečni zavarovalni prispevki in kdo bo te prispevke plačeval.

Gotovo je namreč, da bo skoraj vsak brez izjeme priznal važnost in veliki pomen takega zavarovanja, že manj pa jih bo za tako zavarovanje, ko bodo zvedeli, da bi morali sami plačevati zavarovalne prispevke in s temi prispevki tudi vzdrževati zavarovalnico z vsem potrebnim osebjem. Še manj pa jih bo za tako zavarovanje, ko bodo zvedeli višino zavarovalnih prispevkov, ki bi jih morali mesečno plačevati.

Starostno kmečko zavarovanje ima pred vsem dve glavni možnosti:

1. Starostno rento dobijo izplačano od 65. leta starosti naprej vsi kmečki posestniki (in od 60. leta starosti vse kmečke posestnice) brez ozira na to, koliko časa so plačevali zavarovalne prispevke.

2. Starostno rento dobijo samo oni posestniki, ki so plačevali zavarovalne prispevke vsaj 15 let.

V vsakem slučaju pa mora veljati predpis, da morajo plačevati zavarovalne prispevke vsi samostojni kmečki gospodarji od 40. leta starosti (žene od 35. leta starosti) naprej.

Ako bi se odločili za prvi slučaj, bi bil zavarovalni prispevek zelo visok in bi znašal gotovo za vsakih 100 šilingov mesečne starostne rente po 50 do 60 šilingov mesečno. Nekako krivično bi na prvi pogled zgedalo tudi, da dobijo starostno rento takoj v začetku taki, ki niso nikdar plačevali kakih zavarovalnih prispevkov.

V drugem slučaju bi mogel dobiti starostno rento le oni, ki je tudi plačal, oziroma plačeval, zavarovalne mesečne prispevke. V tem slučaju bi znašali mesečni zavarovalni prispevki nekako 25 do 30 šilingov mesečno za vsakih 100 šilingov mesečne rente. Ako pa bi bila takoj ob uvedbi zavarovanja dana tudi možnost

izplačila starostne rente, bi bilo to mogoče samo na tak način, da bi zavarovanci plačali večji znesek na enkrat. Tako bi morali na primer plačati oni posestniki, ki bodo kmalu po uvedbi zavarovanja stari 65 let (ali žene 60 let), za mesečno rento po 100 šilingov vsoto okrog 8.000 šilingov, torej že celo premoženje. Ker pa je zavarovanje važno zlasti za manjše posestnike, je pa jasno tudi, da bi ravno ti posestniki tako veliko vsoto zelo težko plačali, oziroma bi je pri današnjih razmerah sploh ne zmogli. Razen tega moramo pa pomisliti še to, da bi bila s to vsoto omogočena šele mesečna renta v višini 100 šilingov, kar je za današnje razmere tudi premalo.

Kakšno zavarovanje

Zato bi bilo najpravičnejše, pa v danih razmerah tudi skoraj edino možno, da bi bilo starostno zavarovanje v kmetijstvu

splošno in obvezno uzakonjeno čim prej. Določeno naj bi bilo, da plačujejo zavarovalne prispevke obvezno vsi kmečki posestniki od 40. leta starosti naprej (žene od 35. leta) in da dobivajo starostno rento od 65. (žene od 60.) leta naprej. Da pa ne bi bili prispevki takoj v začetku previsoki, — ker bi pač v začetku dobivali rento tudi oni 65-letni gospodarji, ki niso plačevali prispevkov — bi morala v začetku k izplačilom rente in za stroške zavarovalnih poslov prispevati država, dežela in pa kmetijske zbornice.

Ker je starostno zavarovanje v kmetijstvu izredno važno vprašanje, ker je gotovo tudi med našimi kmeti za to vprašanje veliko zanimanje, bi želeli, da bi naši bralci tudi sami k temu vprašanju izrazili svoje želje in predloge ter misli, ki jih bomo po možnosti objavili tudi v „Našem tedniku“.

Vojna napoved krompirjevemu hrošču

Prejšnji teden se je mudil v Ljubljani generalni ravnatelj Evropske organizacije za varstvo rastlin („European Plant Protection Organisation“), dr. V. S. Wilkins. Razgovarjal se je z zastopniki Jugoslavije, Italije in Avstrije, kako bi se te dežele najuspešneje ubranile škode po krompirjevem hrošču. Pri tem je dr. Wilkins obljubil, da bo Evropska organizacija za varstvo rastlin, dala Jugoslaviji brezplačno na razpolago tehnična sredstva za obrambo proti temu škodljivcu. Jugoslovanski zastopnik je izrazil na skupni seji upanje, da bo skupno delo z Italijo in Avstrijo pripomoglo do učinkovite obrambe proti krompirjevemu hrošču. Težje pa bo sodelovanje z Madžarsko, ki zaradi protijugoslovanske politike zavrača vsako skupno delo.

Dne 7. junija je bila skupna konferenca zastopnikov Italije, Avstrije in Jugoslavije pod predsedstvom generalnega direktorja dr. Wilkina v Benetkah. Tudi na tej konferenci so se razgovarjali o učinkovitem zatiranju krompirjevega hrošča na obmejnem ozemlju med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo. Na tej konferenci je zastopal Avstrijo prof. dr. Reisinger iz Celovca, Jugoslavijo ing. Nonveiller iz Beograda in Italijo prof. dr. Melis iz Florence.

Po konferenci v Benetkah so udeleženi

ci konference obiskali Gorico, Trst in Ljubljano, kjer so se s tamkajšnjimi strokovnjaki ponovno razgovarjali o ukrepih proti krompirjevemu hrošču. Posvetovanja v Ljubljani se je udeležil tudi zastopnik Hrvaške organizacije za varstvo rastlin v Zagrebu.

Na tem posvetovanju je zastopnik slovenske vlade dal zagotovilo, da bodo slovenske in avstrijske oblasti v bodoče postopale v obmejnem ozemlju sporazumno pri vseh ukrepih za zatiranje krompirjevega hrošča.

NEVARNOST JE ŽE NA MEJAH!

Koroška deželna kmetijska zbornica sporoča, da se je krompirjev hrošč pojavil že v večjem številu v Gornji Italiji in na mejnem ozemlju med Italijo in Jugoslavijo. Ko bo nastopilo toplo vreme in ob južnem vetru bo verjetno priletel hrošč tudi na Koroško. Pri tem so ogrožena predvsem krompirišča v Zilji, v Rožu in v Podjuni. Zato opozarja kmetijska zbornica vse kmetovalce in sploh vse prebivalstvo, da ob določenih dneh čim bolj točno pregleda vsa krompirišča in paradiznikove rastline.

Kakor smo že v zadnji številki „Našega tednika“ sporočili, so našli letos na Koroškem doslej tega škodljivca v kraju Töbring pri Treffenu v okraju Beljak.

GOSPODARSKE VESTI

NADLOGA KOBILIC V PERZIJI

Poročajo, da so se roji kobilic na puščavskem področju Perzije tako povečali, da se je bati, da bi popolnoma uničili perzijska poljedelska področja, če jih ne bi mogli prej uničiti. To je največja nadloga kobilic, ki jo pomnijo v zadnjih 100 letih.

Skupina petih britanskih znanstvenikov je odpotovala z letalom v Perzijo. Strokovnjaki so vzeli s seboj velike količine sredstva za uničevanje mrčesa, s katerim bodo škropili kobilice iz letal.

Tudi iz New Yorka sta odleteli dve letali v Perzijo na pomoč v boju proti kobilicam, ki ogrožajo perzijska polja.

Letali imata na krovu 6 malih letal in nad 6 ton „aldrina“, sredstva za pokončevanje mrčesa, ki je tako močno, da zadošča pet dekagramov v primerni razstopini za uničenje kobilic, ki so pokrile oral zemlje. Mala letala bodo služila za škropljenje z aldrinom.

Združene države so poslale ta posebna letala na nujno prošnjo perzijske vlade. Odpotovalo je tudi 20 civilnih ameriških letalcev, ki bodo v službi perzijske vlade pomagali pri uničevanju kobilic.

UMETNI DEŽ IN SNEG

Zgodba Goethejevega „Črnošolca“, ki je rekel: „Priklical sem duhove, ki zdaj se jih ne znebam,“ se je pred kratkim ponovila v kalifornijskem mestecu Sveti Barbari. Na področju Svete Barbare je vladala že dolgo časa trdovratna suša, kar je prizadevalo prebivalcem, po večini poljedelcem, težke skrbi; krasna polja so se pod neusmiljenimi žarki vročega kalifornijskega sonca vedno bolj sušila. Ko so že nekaj časa nepotrpežljivo zaman čakali, da bi se bežeči oblaki ustavili nad

Sveto Barbaro in odložili nekaj blagodejnega dežja, je pod pritiskom kmetovalcev mestni svet sklenil, da se posluži čarobne umetnosti tovarnarjev dežja.

Rečeno, storjeno. Poklicali so dva strokovnjaka za umetni dež in ju najeli, da ukreneta vse potrebno, da se odprejo zavornice neba.

Nekega zmerno oblačnega dne sta se „tovarnarja“ umetnega dežja povzpela na vrh gore Figuerca, ki s svojim 1.200 metrov visokim vrhom obvladuje Sveto Barbaro in začela sta vsakih 15 minut bombardirati oblake s srebrnim jodovcem.

Kmalu je bilo dežja na pretek. Toda potem so morale nastopiti reševalne odprave, da so spravili smela umetnika v dolino. Narava se je namreč maščevala nad modernima „črnošolcema“, ki sta se drznila jo prebuditi. S svojim neumornim bombardiranjem oblakov sta namreč sprožila na vrhu gore silen snežni metež, ki jima je zaprl pot v dolino in sta morala ostati na gori sama več dni.

VELIKA PROIZVODNJA UMETNE SVILE

Tekstilni gospodarski urad objavlja, da je svetovna proizvodnja umetne svile v letu 1950 dosegla rekord z 1.575.000.000 kilogrami, kar je za 29 odstotkov več kot proizvodnja leta 1949 in za 24 odstotkov več kot proizvodnja dosedanjega rekordnega leta 1941.

Tudi proizvodnja Združenih držav je dosegla v letu 1950 rekordno številko 568.730.000 kg, kar je 27 odstotkov več kot v letu 1949 in 12 odstotkov več kot v letu 1948, ki je bilo do sedaj rekordno leto.

DOBRI IZGLEDI ZA SLADKOR

Po sedanjih podatkih bo proizvodnja sladkorja v letu 1951 obilna. Napovedujejo svetovno proizvodnjo sladkorja v letu 1950—1951 na 42 milijonov ton, medtem ko je lanska letina dala 38 milijonov ton.

Po napovedi kmetijskega ministrstva bodo imele Združene države v letu 1951 na razpolago 12 milijonov ton sladkorja; potrošijo pa na leto navadno okoli 8 milijonov ton. Verjetno se pa bo potrošnja leta 1951 povečala za 500.000 ton, ki jih bodo porabili za produkcijo alkohola v obrambne namene.

Newyorški „Journal of Commerce“ primerja letošnje izglede sladkornega pridelka z izgledi pred desetimi leti in ugotavlja, da je Kuba s 6 milijoni ton dosegla vrhunsko številko. Med leti 1940 in 1945 je Kuba pridelala le približno polovico te količine.

AMERIŠKA PŠENICA

Ameriško kmetijsko ministrstvo objavlja, da so izvozne članice mednarodnega žitnega sporazuma do maja letos prodale skupno 523.193.000 bušlov (183.117.000 hl) pšenice in pšenične moke. Za sedanje leto, ki se konča po dogovoru 31. julija, preostane samo še 39.352.000 bušlov (13.787.000 hl).

Ministrstvo je nadalje objavilo, da so Združene države izpolnile svojo izvozno kvoto 248.228.000 bušlov (86.879.000 hl).

Druge izvozne države so Francija, Kanada in Avstralija. Uvoznih držav članic pa je 41, od katerih je večina že uvozila celotno za tekoče leto dogovorjeno količino.

CEMENT IZ EVROPE ZA AMERIKO

Uprava za gospodarsko sodelovanje poroča, da bo presežek cementa v zahodnoevropskih državah kril sedanje potrebe Združenih držav, ki so zaradi povečanja obrambne proizvodnje narasle. Po cenitvi ECA bodo zahodnoevropske države, zlasti Zvezna nemška republika, Belgija, Italija, Danska, Švedska in Norveška mesečno dobavile vsaj 20.000 ton. Konec letošnjega leta bodo sicer navedene evropske države zaradi povečanja lastnih obrambnih potreb same rabile ves presežek cemetne proizvodnje, vendar se bo do takrat tudi cementna proizvodnja v Združenih državah verjetno v zadostni meri povečala.

Zahodna Evropa lahko trenutno izvažata cement, ker se je njena cementna proizvodnja s pomočjo Marshallovega načrta v letu 1950 povečala za okoli 40% proti predvojni višini.

Pred drugo svetovno vojno so države Marshallovega načrta izvažale letno v Združene države okoli 280.000 ton cementa, v glavnem Belgija, Danska in Nemčija.

SVETOVNA LADIJSKA TONAŽA

Po poročilu Lloydovega registra je znašala tonaža trgovske mornarice vsega sveta sredi junija lanskega leta 84.6 milijona ton (30.852 ladij) proti 82.6 milijona ton (30.248 ladij) v lanskem letu in 68.5 milijona ton (30.000 ladij) v letu 1939.

Kljub večji povprečni tonaži ladij in večji cenosti vožnje so se izvršile največje spremembe glede na porazdelitev ladij. Nemška, italijanska in japonska trgovska mornarica so v primeri s predvojno samo neznaten del tedanje mornarice. Velika Britanija ima še vedno največjo trgovsko mornarico sveta (21.54%).

Trgovska mornarica Združenih držav, vstevši ladje velikih jezer, znaša 32.53% celotne svetovne trgovske mornarice, proti 16.77% v letu 1939. Če pa ne upoštevamo ameriških rezervnih ladij, znaša aktivna ameriška trgovska mornarica samo 19.1% celotne svetovne mornarice.

Hubert TUMPOLD

STEKLO IN PORCELAN

Beljak-Villach, Gerbergasse 21a

Sedaj brusimo z modernimi brusilnimi stroji

Nemčija ima danes le še 0.54% svetovne mornarice proti 6.54% v letu 1939, Japonska 2.21% proti 8.22% in Italija 3.05% proti 5%.

Gradnja petrolejskih ladij še vedno ne zadošča vsem potrebam, kljub temu, da so leta 1950 zgradili 81 petrolejskih ladij (800.000 ton). Danes je v trgovski mornarici 506 petrolejskih ladij s skupno tonažo 2 milijona ton.

Oslovski kašelji

Večkrat se zgodi, da naletimo na otroka, ki vzbujajo našo pozornost radi silnega kašlja, ki ga davi in muči na vse pretege, tako da v tem kašlju hitro spoznamo razliko od navadnega. To je namreč oslovski kašelji (latinski: pertussis, nemško: Der Keuchhusten) v svojem polnem razvoju. Razločujemo tri stadije oslovskega kašlja: 1. kataralični, 2. krčni in 3. rekonvalescentni stadij.

Kataralični stadij traja en teden do dva. V začetku je podoben navadnemu bronhialnemu katarju. Vkljub močnemu kašlju navadno ni najti ničesar posebnega niti na bronhijah niti na pljučih, kar je že nekoliko sumljivo! Še bolj nam pa da misliti na oslovski kašelji, ako so nočni napadi pogosti in jih ni mogoče ugnati z zdravili proti kašlju.

Polagoma prehaja oslovski kašelji v krčni stadij, ko postajajo napadi vedno gostejši. Od početka kašlja otrok v kratkih sunkih, ki jih prekinja vedno kratak odmor z globokim, zategnjenim, cvilečim in krehavim glasom. Pri navadnem kašlju se posreči otroku izkašljati sluz in izpljuniti ali požreti slino, pri oslovskem pa je to zelo težavno in zvezano z veliko muko. Uporabiti mora otrok vse svoje sile, da spravi te steklaste izločke na dan. Zaradi samo napol odprte špranje v grlu so pri tem glasovi cvileči pri vsakem vdihu. To je takozvana repriza, ki je značilna za oslovski kašelji, ki je res nekoliko podoben oslovskemu riganju. Po izkašljanju visé otroku iz ust sluzave, nitkaste slin. Včasih mu uspe spraviti te steklaste sluzi na površje le z davljenjem in bruhanjem. Pri tem se odpre špranja in sapnik na široko, da se izlijejo te vlažljive slin in sluz v usta in na prsto. Radi hudih naporov postane otrok v licu rdeč in pozneje tudi modrikast. Na čelu in po licu se pojavijo potne srage. Po prestanih mukah je otrok utrujen in onemogel, kar pa ne traja dolgo in kmalu se znajde zopet pri svoji igri, spočit in živahen kot da se ni ničesar zgodilo.

Število napadov je zelo različno. Nekateri otroci jih imajo po dva, štiri do šest na dan in zopet najdemo slučaje s 30 do 40 napadi. Razna razburjenja pospešujejo napade, na kar je treba dobro paziti! Oslovski kašelji srednje stopnje traja šest do osem tednov. Od teh odpadeta na kataralični stadij eden do dva tedna, na krčni dva do šest in na rekonvalescenco dva do štiri tedne. Pri nekaterih slučajih pride pa samo do malih napadov ali pa sploh do nobenih, ampak ostane samo pri močnem kašlju. In ravno pri takih nenavadnih slučajih se drugi otroci kaj radi nalezejo ali okužijo! Posebno pri dojenčkih opažamo namesto tipične reprize samo neko čudno, bolešno hreščanje in kmalu pride do pomanjkanja sape. Otrok postane modrikast, oči so nekam čudno zamaknjene, jezik je nekoliko iztegnjen in šele po nekaj res težkih

trenutkih nastopijo spet prvi nategnjeni vdih.

Oslovski kašelji spremlja navadno bronhialni katar. Včasih pa opažamo, da postajajo poprej steklasti in svetlorumeni izmečki kalni in gnojasti ali zelenkasti, kar prihaja navadno od vnetja sapnika, često pa tudi od pljučnice z visoko vročino. takrat ponehajo hudi kašljevi napadi, dihanje postane težje, lice modrikasto, žila hitrejša...

Pogosta komplikacija je tudi vnetje možganskih oken (meningitis) in vnetje možgan. Bolečine v trebuhu so navadno posledica močnega napenjanja mišičevja pri kašljevih sunkih. Le-ti povzročajo tudi večših kilo v dimljah ali kilo popka, tu in tam tudi izpadek danke.

Oslovski kašelji je nalezljiv in sicer ponajveč radi nakašljanja drugih od strani bolnega otroka. Možna je tudi okužba s klicami, ki so v zraku, sigurna pa po

ponesnaženju obleke z izpljunki bolnega otroka. Najlažja je okužba v kataraličnem stadiju, ko bolezen še ni dognana. Oslovski kašelji je poleg škrlatice najbolj pogosta otroška bolezen, ki lahko nastopa še pri odraslih, tako da se še 70 in večletni ljudje lahko okužijo na svojih vnučkih in narobe. Največja nevarnost okužbe pa je vedno tedaj, ako je diagnoza še nezanesljiva, ko bolezen še ne kaže pravih znakov oslovskega kašlja.

Kako pa je z zdravljenjem? Najboljše sredstvo je cepivo. S cepljenjem začne zdravnik že v početku bolezni, torej že v kataraličnem stadiju in sicer vsaki 3. dan. V ugodnih slučajih pojenja nato napadi že tretji dan. Vskokratno zvišanje temperature po injekciji hitro izgine, enako tudi boleča reakcija na mestu vbrizga.

Zelo uspešni so tudi vitamini, posebno vitamin C, ki jih predpiše zdravnik kot

Spirago in ljudska štetje

Ljudsko štetje je končano. Oddahnili se bodo števni komisarji, kajti mnogo dela so imeli. Popisati so morali ljudi, hiše, stanovanja, živino in površino zemljišč.

Na tem mestu nas posebno zanima občevalni jezik — „Umgangssprache“. Stojimo na stališču, da bi se pod „občevalni jezik“ moral zapisati jezik, ki ga govorimo doma s svojimi ljudmi. Danes je veliko šol in ljudje se učijo veliko jezikov. Ob raznih priložnostih tudi potem govorijo z drugimi ljudmi v raznih jezikih. Toda kot „občevalni jezik“ potem ne bodo navedli vse te različne jezike, marveč jezik, ki ga govorijo doma s svojimi ljudmi.

V glavnem se torej „občevalni jezik“ po našem naziranju in pri pravilnem pojmovanju krije z materinim jezikom.

Ljudsko štetje je sicer končano, a vseeno je zanimivo ravno zdaj ob končanem ljudskem štetju ugotoviti, kaj sodi Spirago o priznavanju k materinskemu jeziku.

Kdo je Spirago, nam je znano. Napisal je velik ljudski katekizem v nemškem jeziku, ki je izšel v 60.000 izvodih in ima 768 strani. Katekizem je seveda odobren in tudi priporočen od višjih cerkvenih oblasti. Spiragov katekizem je izšel v nemščini že v desetih izdajah in je predstavljen na 12 drugih jezikov. Torej vsakor zelo pomembna knjiga.

Spirago pravi:

„Kristjan sme in mora svoj narod bolj ljubiti nego tujega; kajti ta ljubezen je že od narave v človeku in je krščanska vera ne odpravlja, marveč poveljuje in neguje. — Če pravimo: Kristjan sme ljubiti svoj narod, je rečeno premalo. Treba je marveč reči: Kristjan mora ljubiti svoj

narod. Ljubezen do samega sebe in ljubezen do staršev tudi ni samo dovoljena, marveč je zapovedana. In zakaj naj ljubimo narod, iz katerega izhajamo in ki mu pripadamo? Ker je narod velika družina, veliko krvno sorodstvo (žlahta). Kakor svoje krvne sorodnike bolj ljubimo nego tujce, tako moramo tudi svoj narod bolj ljubiti nego vsakega tujega. In kakor otrok svojo lastno mater bolj ljubi nego tujo, ne da bi tujo zaničeval ali sovražil, tako moramo tudi mi svoj narod bolj ljubiti nego tujega, ne da bi tujega zaničevali ali sovražili.

Ljubezen do naroda kažemo s tem, da svoj narod cenimo (obrajamo) in z dovoljenimi sredstvi delamo za njegov prospek (korist) in obrambo. Svoj narod braniti smo posebno tedaj upravičeni, če drugi hočejo naš jezik zatreti. Zatiranje njegove govornice vsak sonarodnjak občuti tako, kakor bi mu izdirali jezik iz ust.

Napako stori torej tisti, kdor je nasproti svojemu narodu brezbrizen ali če zataji svojo pripadnost k njemu; napako pa stori tudi tisti, kdor ljubezen do naroda pretirava, kakor da bi bil narod najvišja dobrina človekova.“

Tako Spirago.

Kar nas na tem mestu posebno zanima je tole: Spirago pravi: Napako stori, kdor je nasproti svojemu narodu brezbrizen ali če zataji svojo pripadnost do svojega naroda. — Svojega naroda se ne smemo sramovati. Sramotno je sramovati se svojega očeta ali svoje matere; sramotno je tudi sramovati se svojega naroda ali govornice svojega naroda. Čeprav je naš narod majhen in maloštevilen, zato pa še ni slaboten in ubog — in sramo-

Življenje in smrt knjige

Fran Sal. Finžgar

(1. nadaljevanje)

„Če pa veste, je pa druga. Zato se vam lepo zahvalim, fanta pa nažvižgam in razbijem toliko leskovk, da se bo v Zalazu po grmeh poznalo.“

„Ne norite! Ali ste živina? Recite mi resno besedo — pa mir in konec. Otrok je otrok!“

„Prav ste povedali! Niso vredne te bukve, da bi se človek jezil. Imamo sedaj tega blaga za deset let dovolj!“

Zupnik se je skrivnostno namuznil, Trta pa je zmašil knjigo v žep in naglo odšel.

NA POLICI V ZALAZU

Ko je drugo jutro Liza spravljala močvo nedeljsko obleko, me je potegnila iz žepa. Pahnila me je pod strop na polico, kjer so se mi začudile dremotne tovarišice.

„Kako, sestrice?“ sem jih ogovorila vsa vesela, da sem vsaj v družbi.

„Ni veselo, a zanimivo.“ In pripovedovala sem jim ves ljubi dan o dogodkih, ki sem jih doživela.

„Ni veselo, res ne,“ so mi potrdile zvečer, „ni veselo tvoje življenje, a dol-

gočasovala nisi. Me pa — nesreča taka, da smo prišle v Zalaz — ležimo na polici v prahu. Micika bo brala, pravi Liza. Toda Micika pozna šele deset črk. Pomisli, kdaj šele nas dvignejo iz prahu. Težko, da bi učakale.“

„Kaj pa fant, ki nas je nosil?“ sem radovedno povpraševala.

„Trtarjev fant! Nihče ga ne priganja k učenju, sam pa ne pogleda knjige. Zimnice dela in ptiče lovi. Nikdar ne bo bral.“

„Zalostno življenje in najbrž prav taka smrt. Umrle bomo brez sadu.“ Bridkost nas je objela in topó smo molčale.

Prikoračil se je k nam suh pajek, napel nitko od stropa do police, splezal po njej nazaj pod strop, napredel drugo in se ukvarjal do noči s tkanjem lepe velike mreže. Me pa smo zadremale, kakor zadremle na zimo polh v duplu.

Koliko dni smo preždele in predremale čisto pozabljene na polici, ne vem. Spočetka smo se zdramile, če je med otroki nastal pretep za orehe in suhe hruške ali če je Trta Francku le preveč izprašil oguljene hlače. Slednjič smo se navadile tudi teh vsakdanjosti in spale spanje pozabljenih.

Nekega dne pa se je zgodilo, da je pajek, ki se je pošteno odebelil, s strahom pobegnil iz mreže in se vtaknil v zeva-

jočo razpoko v stropu. Dolgi prsti so predrli pajčevino in segli po knjigi. Vse hkrati smo mislile: „Pričenja se življenje!“ Nismo se ozrle brez zavisti za nerodnim koledarjem, ki je možato izginil s police.

Tedaj pa se je slišal spodaj srce pretresujoč vzdih koledarjev. „Rsk, rsk, rsk,“ je zastokal in v hipu priletel okuzman nazaj na polico.

Vse smo iztegnile vratove in pogledale, kaj se godi. Trta je zavijal v koledarjeve liste klobaso. Napravil se je bil namreč v gozd in vzel s seboj južino.

„Približala se nam je ura! Ne poginemo brez koristi,“ je pripomnil hudomušni koledar kljub bolečini.

Me vse pa smo se zgrozile nad tako koristnostjo: „Zalostna usoda, če smo zato, da bi zavijali v nas klobase!“

Okrog poldneva je prilezel pajek iz špranje. Zelo previdno se je ozrl po hiši. Pogumno se je lotil dela in do noči zakrpal raztrgano mrežo. Me smo se pomirile in s pajkom vred smo ugodno spale tisto noč.

Drugo jutro je Trta navsezgodaj brusil sekire. Zbudilo nas je čudno šumenje po brusu. Zaspale smo se ozrle s police. Naše papirnate kosti je pretresel mraz.

Trta se zopet odpravlja v gozd, zopet bo hotel jesti in njegovo kosilo — naša smrt. Resnično res.

injekcije v mišico v obliki askorbinske kisline. Če dalje časa uporabljamo tudi obsevanja z umetnim višinskim soncem, ki blagodejno vplivajo i na kašelji i na angleško bolezen ter na otroške krče, bolezn, ki se često znajdejo skupaj na enkrat.

Srednje in težje slučaje zdravimo z vitaminom D2 kot je n. pr. „Vigantol“ ali pa „Vi-De dr. Wander“, posebno ako pritistneta raven še pljučnica in angleška bolezen (Rachitis). Pri pljučnici so dobri uspehi tudi s „Cibazolom“. Poleg tega ima blagodejni učinek tudi čaj od materine dušice in lapuha z medom.

Zelo dobro vpliva v rekonvalescenci zdravljenje na zraku, ako seveda to dovoljujejo klimatične razmere in pa menjava kraja, ki pa mora biti le v milem podnebju, nikakor pa ne v visokih planinah, ker bi jih tamkajšnji zrak preveč dražil h kašlju!

Zvečer je priporočljiva topla kopel z dodatkom smrekovega ekstrakta. Za olajšanje v noči bo zdravnik predpisal pri težkih slučajih kakšno pomirjevalno sredstvo. Posebno se je izkazalo zdravilo „Cardiazol-dicodid“. Pri pogostem bruhanju priporočamo davanje hrane v obliki kaše že pri dojenčkih, ker ne žene na kašelji kot je to pri drugi hrani navadno.

Učinkovito očuvanje otrok pred oslovskim kašljem in uspešno zdravljenje si pač vsi želimo, tembolj, ko marsikdo niti ne sluti, da je med nalezljivimi boleznimi baš oslovski kašelji tisti, ki zahteva največ smrtnih slučajev med otroci! Za njim šele pridejo davica, potem ošpice in na koncu škrlatica. Dr. K.

Beri in širi Naš tednik - Kronika

Iz čiste ovčje volne
KOPALNE OBLEKE — Šil. 85.—
v največji izbiri

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

vati se ga ne smemó! Tudi ne smemó zatajiti svoje pripadnosti do svojega naroda. In imeti moramo pogum, da se pogumno in brez bojazni in strahu priznamo k svojemu narodu. Vsak narod ima od Boga dano pravico, da obstoji in živi in se razvija kot poseben narod. Čemu bi se torej sramovali svojega naroda in svoje narodnosti? Čemu bi se sramovali govornice ali jezika svojega naroda? Ali nam ni Bog dal naše govornice? In ali ni ta govornica lepa in blagoljubna? Božjih darov se ne smemo sramovati in jih ne prezirati in zaničevati.

Pogumno se torej priznavajmo k svojemu narodu in pogumno in brez strahu se priznavajmo tudi h govornici, ki smo jo podedovali od naših prednikov!

Zopet je zbežal pajek v špranjo, skozi mrežo so gledali osmoljeni drvarski prsti. Koledar je izginil z njimi s police in vnovič je zaječal, še huje kakor prejšnji dan, zakaj s Trto je šel v drva tudi fant.

„Moja usoda je zapečatena,“ je govoril obupani koledar. „Vsi pratikarji in zvezdogleh, vsi pojdite rakom žvižgat! Čemu ste se ubijali in razmišljali o ščipu in mlaju? Čemu ste merili dneve in pisali svetnike v koledar? Čemu? Brez tega truda bi klobasa teknila prav tako Trtarju in njegovemu fantu. In ti, Gutenberg, in tvoja dolga brada — kaj bi gledal iz koledarja po strani in se bahal, ker si iznašel tiskanje bukev? Nepotrebno je tvoje delo! Tudi brez tvoje modrosti bi se Trta najužinal v gozdu.“

Vse hkrati smo dvignile velik vrišč na polici in slovesno ugovarjale, da nas tako divjaško koljejo in mrcvarijo. Trta seveda ni slišal našega ugovora. Le rejeni pajek je prikobalil opoldne iz špranje. Toda v njegovi tolsti duši ni bilo usmiljenja. Še ozrl se ni, ko se je napotil po stropu in v drugem vogalu začel novo mrežo.

Trta je brez nehajanja hodil v gozd. Njegova pota so sušila koledar, dokler ni moral zadnji list s police; tako je klaverno poginil koledar širokohladek.

Ko je tisti večer Trta vtikal sekiro pod peč, je vzdihnil: „Križ božji!“

(Konec prihodnjic)

Sporočamo žalostno vest, da je naš dolgoletni sodelavec, gospod

Anton Bothiger

URADNIK PIVOVARNE SCHLEPPE

umrl dne 17. junija 1951 po dolgem trpljenju, ki ga je potrpežljivo prenašal.

Dragega pokojnika smo pokopali v torek dne 19. junija 1951 ob 14.30 na pokopališču Annabichl.

Vestnega in zvestega uradnika ter nadvse plemenitega sočloveka bomo ohranili v častnem spominu.

Celovec—Klagenfurt, 19. junija 1951.

Die Teilhaber der

OHG. Schleppe-Brauerei U. Grömmer

VELETRGOVINA Z BARVAMI

F. SCHELLANDER & Co.

CELOVEC-KLAGENFURT 10. Oktober Straße 1 Tel. 19-66

vam krije vaše potrebe po barvah proti rji, čistih oljnatih barvah, email-lakih, brezbarvnih lakih, lakih za avto-ličenje, firnežu, sredstvih za impregniranje lesa, kemikalijah in sredstvih za pokončavanje škodljivega mrčesa - vedno takoj in kvalitetno

Bismo iz Kanade

London v Kanadi, maja 1951.

Dragi čitatelji bodo rekli, da so verjetno pomrli vsi v Kanadi, ko se niti vsake kvatre enkrat ne oglasijo. No, pa se po kvatrah oglašamo. Je pač tako, starejši naseljenci so nekam bolj zaposleni, kakor svetopisemska Marta. Mi se pa se še skušamo Mariji pridružiti. Oprostite pa, da res nismo tako točni.

V Kanadi je veliko Slovencev, ki sploh ne vedo, da „Naš tednik“ obstoja. Svetoval bi, da bi se morda ta list po „Ameriški domovini“ parkrat naznanil. Jaz sem tukaj skoraj leto dni, pa sem v vsem tem času naletel le na 2 stara naša naseljence. Starim in novim naseljencem bi pa toplo priporočal „Naš tednik“. Res je da so skrbi in da so še drugi stroški, pač pa se človek tudi ne sme duševno popolnoma zanemariti. Tri dolarje na leto za naročnino, mislim, da le poleg drugih izdatkov lahko vsak pogreša.

NAGLUŠNI, POZOR!

Slušalne aparate, model VV šil. 954.—
Slušalne aparate model LV šil. 1350.—
dobite pri Radio Schmidt, Celovec,
Bahnhofstraße 22

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 22.—28. VI. »Argentinische Nächte«

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.50
Od 22.—25. VI. »Es tanz die Göttin«
Od 26.—28. VI. »Das Tal der Indianer«

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.50,
ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
Od 22.—25. VI. »Immer nur mit Dir«
Od 24.—26. VI. »Madonna in Ketten«
Od 27.—28. VI. »Abenteuer in Panama«
V nedeljo 24. VI. ob 10. uri: Deutsche
Fußballmeisterschaft 1950

STADT-KINO

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 22.—25. VI. »Die Mitternachtsvenus«
Od 26.—28. VI. »Herr Belvedere kann alles
besser«.

Jaz nisem s Koroške doma, pa mi je vsebina „Tednika“ vseeno pravo razvedrilo in poduk. Brate Korošce pa cenim kot plemenite in dobre ljudi. Še za časa šolanja v Mariboru je bilo nekaj koroških fantov (gojencev) na šoli in bili smo si zelo dobri prijatelji. Čeprav imam že tri dobre križe na hrbtu, še mislim, da nisem prestar za ženitev. Kanadčanke ne maram, so prelene in preveč mehkužne. Dobro in pridno koroško dekle iz poštno krščanske družine bi pa vseeno oženil. To pa samo mimogrede, da ne kdo rekel, da pišem ženitne oglase.

Tukaj je pomlad zelo lepa in razcvetena. Staro in mlado tekmuje z delom naprej. Glede vnovčenja kmečkih pridelkov je tukaj lahek problem. Za vsako stvar, ki jo hočeš pridelati, napraviš pogodbo in v jeseni se ti ni treba bati, kako in komu boš prodal. Trgovska družba kupi ves tvoj višek po tržni dnevni ceni, kakor se je obvezala v času tvojega setvenega načrta. Največ pridelujejo tukaj v okolici Londona pšenice, soje, fižola, sladkorne pese, tobaka. Sojo prodajajo za umetni kavčuk v tovarniško predelavo, fižol gre največ še zelen v konzerve.

Gojijo tudi zelo veliko živine za mleko in mlečne izdelke, ki gredo tukaj v bližini mesta dobro v promet. Ne manjka pa vsakovrstnega sadja in zelenjave. Saj si Kanadčan ne more predstavljati hrane, ako ni na mizi marmelade, jabolčnih in jagodnih sokov, češpelj i. t. d.

Kako pa s tobakom? Tobak uspeva tukaj v bližnji okolici zelo dobro. Starega slovenskega naseljence sem pred tedni obiskal. Ta ima zelo intenzivno tobakno farmo. Vprašal sem ga, kako to in ono. On pravi, da je imel že 55 let, ko je prvič začel delati s tobakom. Sedaj po štirih letih ima eno izmed najbolj modernih tobaknih naprav in sušilnic v tej okolici. Že prvega aprila so posejali tobak v rastlinjake (tople grede) vendar ne kurijo notri. Zalivajo pa stalno 2-krat dnevno. Videl sem, kako je tobak zdrav in gost vzrastel iz humozne zemlje. Po šestih tednih so tobak v toplih gredah začeli nabirati za saditev na stalno mesto. Tobak tako nabirajo, da le večje sadike izpulijo in nato pa ostale rastline bolj hitro rastejo. — Ko tobak nabirajo v toplih gredah,

morajo vsako rastlinico posebej izpuliti in sicer tako, da primejo le z dvema prstoma največji list, pa že imaš sadike v rokah. Sadike nato lepo zložijo v zaboje in jih gre v zaboj tudi po 7 tisoč. Zaboje nato pokrijejo z mokro vrečo in postavijo v hladno klet, kjer lahko čakajo 2 dni na saditev. Sadijo s stroji, istočasno tudi stroj k vsaki posajeni sadiki spusti nekaj vode. Zemlja mora biti dobro obdelana, rahla, brez plevla in lepo razčrtana s stroji. Tudi umetna gnojila poleg hlevskega gnoja rabi tobak. Pozneje še sledi podsajanje, škropljenje z D. D. T. praškom proti črvom in gosenicam v zemlji in okopavanje. Na en hektar gre približno 20 tisoč tobaknih sadik. Lansko leto so prodali tobak po 44 centov za en funt (= 45 dkg). En kanadski dolar (100 centov) velja okrog 35 šilingov.

O obiranju in sušenju tobaka pa bomo nadaljevali julija ali avgusta meseca. Prav tako o velikanski vinarni, kjer sem jaz sedaj zaposlen.

Korošcem, res trdnim Slovincem, prav prisrčne pozdrave pošilja eden za vse iz Kanade. D. P.

RAZNE VESTI

RAZGLEDNI OSEBNI VLAKI

Razgledni osebni vlaki so nova uspela oblika vlakov, ki vozijo po zahodu in sredini Združenih držav.

Razgledni vagoni imajo na strehi s steklom pokrit razgleden krov v polovici svoje dolžine, na katerem je 24 udobnih sedežev. To razgledno kupolo obdaja steklo, tako da lahko potniki uživajo na svoji vožnji vse pokrajinske krasote. S tem so uresničili inženirji „General Motors“ staro zamisel napraviti iz vlaka ladjo, na katere krovu potniki lahko uživajo razgled, kar napravi potovanje prijetnejše.

NI VEČ STRAHU PRED ZOBO- ZDRAVNIKOM

Profesorja James Blythe in Ralph Lloyd sta na letnem zborovanju društva zobozdravnikov Columbijskega okrožja predložila novo tehniko, s katero se lahko od gnilobe načete zobne odprtine osnažijo z vrtanjem mnogo hitreje kot doslej in z mnogo manjšo bolečino. Namesto navadne kovinske konice se pri vrtanju uporabi diamantno konico in s tem nagnito snov mnogo hitreje razgloda; istočasno pa bolnik sam dovaja v odprtino mešanico vode in zraka in tako zmanjšuje ogrevanje zobovine in mesa med vrtanjem in s tem zmanjšuje bolečine.

Schleppe pivo - tekoče hranivo!

Elektromotorji - elektroinstalacije
prosti vodi - elektr. naprave
popravila - gradnje in načrti

Ganz-elektrodelavnice

Ing. F. Düllnig

CELOVEC - Klagenfurt

Pischeldorferstraße 4 - Telefon 18-22

Jupiter-zavarovanci, pozor!

IZZREBANJE

Pri zrebanju, ki smo ga izvedli ob navzočnosti javnega notarja dne 1. junija 1951 v poslovnih prostorih ravnateljstva, so bile izzrebane številke:

A 152.511, 8.002.511, A 12.511, A 32.511,
A 152.511, A 182.511, A 242.511 A 272.511,
A 292.511, A 352.511, A 72.511

S tem so izzrebana vsa ta zavarovanja, v kolikor je obstojala obveza v času zrebanja v smislu zavarovalnih pogojev že tri mesece in zamuda na plačilu prispevkov ni bila večja kot tri mesece.

Vsa zavarovanja so izplačljiva takoj v polnem iznosu in brez odbitkov.

Celovec, dne 2. junija 1951.

JUPITER Vzajemno zavarovalno društvo
Deželna podružnica za Koroško
in Vzhodni Tirol
Celovec-KLAGENFURT, St. Veiter Str. 1.

Christian

Buchelt jun.

SLIKARSTVO
PLESKARSTVO
NAPISI

Celovec - Klagenfurt, Tarviser Straße 1

Telefon 44-04

Naročnike na vse strani

Slovenske oddaje v cadiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah od 7.15 do 7.45, v torek in četrtek tudi od 18.50 do 18.55. — Poročila: Vsak dan (razen sobote in nedelje).

Nedelja, 24. VI.: Pester sporid.

Ponedeljek, 25. VI.: Iz svetovne literature: Adam Mickiewicz.

Torek, 26. VI.: Domači zdravnik — Pesmi in glasba. — Zvečer: Pouk slovensščine — Ženski tercet.

Sreda, 27. VI.: Gospodinja in gospodar.

Četrtek, 28. VI.: Naši malčki. — Zvečer: Klavirski koncert.

Petek, 29. VI.: Sodobna vprašanja.

Sobota, 30. VI.: Ob 40-letnici smrti slikarja I. Groharja.

Za vroče poletne dni kopalne potreščine poceni v trgovski hiši

Hans Brunner

Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

Vse Jeep-nadomestne dele in motorje, po veliki večini nove, ameriškega uvoza nudimo po izvenkonkurenčnih cenah. — Avtomobilске delavnice dobijo rabat.

Avto hiša

KAPOSI & Co.

Celovec-Klagenfurt,

Villacherstraße 51. Tel. 18-32

Kopalne obleke

v največji izbiri

v strokovni trgovini

MAX POLLANZ

KLAGENFURT, Obstplatz 7

Za poletje
kupite najugodnejše v trgovski hiši

HANS

THOMASSER

Beljak - Villach
Widmannng. 33